

Dorpsbelevingsonderzoek Veenhuizen 2022

Het gevangenis dorp

Kremer, Dianne

Dorpsbelevingsonderzoek Veenhuizen 2022

Het gevangenis dorp

Auteurs:

De eerstejaarsstudenten van de opleiding van Management van de Leefomgeving

Hogeschool:

Hogeschool Van Hall Larenstein

Opdrachtgever:

Stichting Bewonersbelangen Veenhuizen

In samenwerking met:

De BOKD (Brede Overleggroep Kleine dorpen Drenthe)

Module:

LML102VN Dorpsbelevingsonderzoek

Datum:

20-1-2022

Bron foto omslag:

Astrid Ritsma, 2021

Voorwoord

Dit rapport is geschreven op basis van de meningen en uitspraken van bewoners uit Veenhuizen. Deze kwamen voort uit interviews die gehouden zijn in het dorp. Dit onderzoek is gestart als opdracht voor de studenten van de opleiding Management van de Leefomgeving. We waren erg benieuwd wat de meningen waren van bewoners uit het dorp. Wij hebben het afnemen van de interviews als leuk en gezellig ervaren. We hebben het gevoel dat we de respondenten echt hebben leren kennen. Daarnaast hebben we Veenhuizen zelf ook als dorp leren kennen en zijn we erachter gekomen dat het een bijzonder dorp is. Deze hele ervaring was voor ons erg leerzaam.

Afgelopen jaar is het dorp Veenhuizen uitgeroepen tot UNESCO werelderfgoed. Het dorp heeft ook vele andere veranderingen gezien over de jaren heen. Wij als studenten wilden graag weten of deze voornamelijk positief of negatief werden ervaren door de mensen in Veenhuizen en wat voor veranderingen ze graag zouden zien.

We willen graag alle bewoners bedanken die zich hebben opgegeven voor de interviews. Dankzij al deze mensen hebben we inzicht gekregen op de huidige situatie in Veenhuizen en de meningen van de bewoners. Zonder de hulp van de bewoners hadden we nooit uitgebreid een onderzoek kunnen starten over het dorp. Daarnaast willen we ook Stichting Bewonersbelangen Veenhuizen bedanken voor de samenwerking.

Klas MLVB21L – Hogeschool Van Hall Larenstein

Inhoud

1. Inleiding	1
1.2 Leeswijzer	1
2. Methodiek	2
3. Karakterisering respondenten.....	3
3.1 Demografische kenmerken	3
3.1 Beschrijving Veenhuizen in een paar steekwoorden.....	5
4. Naoberschap.....	7
4.1 Sociale cohesie	7
4.2 Burenhulp	8
4.3 Sociale samenhang	8
4.4 Verenigingsleven/activiteiten	8
4.5 Oude bewoners en nieuwe bewoners	9
4.6 Gevoel van veiligheid.....	10
5. Voorzieningen in Veenhuizen.....	11
5.1 Horecagelegenheden	11
5.2 Ontmoetingsplekken	13
5.3 School	14
5.4 Verenigingen	15
5.5 Sportvoorzieningen	16
5.6 Winkels	16
5.7 Overzicht van de voorzieningen	17
6. Verkeer	19
6.1 Bereikbaarheid	19
6.2 Verkeer op de Hoofdweg	20
6.3 Overige verkeersveiligheid.....	22
6.4 Rijsnelheid	22
6.5 Parkeergelegenheid	24
6.6 Fietsverkeer	24
7. Openbare ruimte Veenhuizen	26
7.1 Openbare ruimte (algemeen).....	27
7.2 Fiets- mountainbike en wandelpaden.....	28
7.3 Onderhoud openbare ruimte	28
7.4 Openbaar groen	30
7.5 Stoep.....	30
7.6 Prullenbakken en bankjes.....	31

7.7 Gebruik openbare ruimte.....	31
8. Erfgoed	33
8.1 Waardering erfgoed	33
8.2 UNESCO werelderfgoed	34
8.3 Onderhoud panden	36
8.4 Stichting Nieuwe Rentmeesters	37
8.5 Bestemming leegstaande panden	38
9. Recreatie en toerisme	41
9.1 Recreatie en toerisme	41
9.2 Evenementen	42
9.3 Invloed recreatie op leefbaarheid	42
9.4 Kwaliteit recreatie en toerisme	43
9.5 Overlast recreatie en toerisme.....	44
10. Huisvesting Veenhuizen	46
10.1 Blijven wonen in Veenhuizen	46
10.2 Woningaanbod en de verdeling van huur- en koopwoningen.....	48
10.3 Leegstaande panden	48
10.4 Ouderenhuisvesting	49
10.5 Jongerenhuisvesting	49
11. Afsluiting.....	51
11.1 Kwaliteiten van Veenhuizen	51
11.2 Uitdagingen Veenhuizen	51
11.3 Cijfer Veenhuizen	53
12. Discussie	54
13. Conclusie	55
14. Bibliografie.....	57
15. Bijlagen	58
Bijlage I Dorpsbeschrijving Veenhuizen	58
Bijlage II Vragenlijst	60
Bijlage III Topics en aspecten.....	63

1. Inleiding

In dit rapport staan de resultaten van het dorpsbelevingsonderzoek dat gehouden is in Veenhuizen. Veenhuizen is een plaats in de provincie Drenthe en ligt in de gemeente Noordenveld. Dit onderzoek is uitgevoerd door studenten van de opleiding Management van de Leefomgeving, van de Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden. Dit is gedaan in opdracht van Stichting Bewonersbelangen Veenhuizen en in samenwerking met de BOKD. In 2012 is de *'Bewonersvisie 2020 opgesteld'*. Inmiddels is het 2022 en is er veel veranderd in Veenhuizen. Daarom wil Stichting Bewonersbelangen Veenhuizen een nieuwe bewonersvisie opstellen. Dit onderzoek levert daar input voor.

Met dit onderzoek wordt in kaart gebracht hoe bewoners van Veenhuizen het dorp beleven, dus wat de mening is van bewoners over verschillende thema's die belangrijk zijn in het dorp. Dit is gedaan door het afnemen van interviews bij 55 verschillende bewoners. Deze interviews zijn onderverdeeld in de clusters: Oud-Veenhuizen, Nieuwbouw en de Hoofdweg.

Naar aanleiding van vooronderzoek en een bezoek aan Veenhuizen zijn meerdere thema's naar voren gekomen die belangrijk zijn voor het dorp. Vervolgens is er over deze thema's een vragenlijst opgesteld. Aan de hand van deze vragenlijst zijn de interviews afgenomen door de studenten en van die resultaten zijn er uiteindelijk analyses gemaakt die in dit rapport worden behandeld.

1.2 Leeswijzer

Het hoofdstuk na de inleiding betreft de methodiek. Hierin wordt uitgelegd op welke manier het onderzoek is uitgevoerd en hoe er tot de eindresultaten is gekomen. Het derde hoofdstuk betreft karakterisering respondenten, een beschrijving van de demografische kenmerken van de respondenten. In het middenstuk van het rapport worden alle eindresultaten besproken per thema. Het elfde hoofdstuk betreft de afsluiting van het rapport. Hoofdstuk twaalf betreft discussie, daarin wordt ingegaan op de toegepaste onderzoeksmethodes en de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk dertien wordt de conclusie beschreven. In het veertiende hoofdstuk staat de bibliografie met de gebruikte bronnen. Tot slot zijn de bijlagen te vinden. In bijlage I wordt de dorpsbeschrijving gegeven. In bijlage II staat de volledige vragenlijst en in bijlage III staan de topics en aspecten.

2. Methodiek

Om te bepalen hoe de inwoners van Veenhuizen het beleven om in het dorp te wonen, is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Voor dit dorpsbelevingsonderzoek is gebruik gemaakt van interviews om de meningen van de respondenten te peilen.

Steekproef

In totaal zijn 55 bewoners van Veenhuizen geïnterviewd. Er naar benadering 900 inwoners in Veenhuizen, die verdeeld over 416 woningen. De opdrachtgever heeft besloten Veenhuizen op te delen in drie verschillende clusters: Oud-Veenhuizen, Nieuwbouw en de Hoofdweg. Zo kan onderscheid gemaakt worden van de belangen in de verschillende delen van Veenhuizen. Er zijn 18 bewoners in het cluster Oud-Veenhuizen geïnterviewd. 24 in de cluster Nieuwbouw en 13 in de cluster Hoofdweg. Deze aantallen verschillen omdat sommige clusters in totaal meer inwoners hebben dan andere.

Afname interview

Op maandag 22 en dinsdag 23 november 2021 zijn de interviews afgenomen. De interviews waren semigestructureerd. Dit betekent dat de vragen vooraf vaststonden en dat de respondenten zelf hun antwoorden konden formuleren. Interviewers konden doorvragen op antwoorden en de volgorde van de vragen was flexibel. De interviews zijn door de studenten in duo's afgenomen voornamelijk bij de respondenten thuis. Als dit onmogelijk was, werden de interviews online afgenomen. Gemiddeld duurden de interviews tussen de 30 en 60 minuten. Aan het begin van het interview werd toestemming van de respondent gevraagd om het interview op te nemen. Als de respondent daarvoor geen toestemming gaf, werden aantekeningen gemaakt.

Analyse interviews

Met behulp van de audio opnames zijn de interviews met de bewoners van Veenhuizen volledig uitgetypt. Daarna werden de resultaten gecodeerd in het computerprogramma Nvivo. Bij het coderen werden de interviews zorgvuldig nagelezen en de antwoorden kregen codes toegewezen. Deze codes zorgen ervoor dat de thema's die tijdens de interviews aan bod kwamen, ingedeeld werden in categorieën. Op deze manier kon gekwantificeerd worden hoe vaak een mening gedeeld werd onder de respondenten. Ook konden er thema's uitgezet worden tegen de verschillende clusters of andere demografische kenmerken zoals leeftijd en gezinssituatie. Met behulp van Nvivo zijn vervolgens deze gegevens weergegeven in tabellen, woordwolken en diagrammen die ter ondersteuning gebruikt konden worden in het uiteindelijke adviesrapport.

3. Karakterisering respondenten

Om de respondenten te karakteriseren zijn er een tal vragen gesteld. Deze vragen zijn gebaseerd op persoonlijke gegevens, de woonsituatie en een omschrijving van Veenhuizen. Door deze vragen te stellen, kan er later onderscheid gemaakt worden tussen de demografische kenmerken tijdens de analyse van de interviews. De vragen die zijn gesteld:

- Mag ik vragen hoe oud u bent?
- Wat doet u in het dagelijks leven?
- Hoelang woont u al in Veenhuizen?
- Bent u hier geboren en getogen of later hier naartoe verhuisd? Niet geboren en getogen -> Waar komt u vandaan?
- Waarom bent u in Veenhuizen gaan wonen?
- Met hoeveel mensen woont u op dit adres?
- (Indien van toepassing) Wat is de samenstelling van uw huishouden?
- Hoe zou u Veenhuizen in een paar worden omschrijven?

3.1 Demografische kenmerken

3.1.1 Gezinssamenstelling

Clusters	Nieuwbouw	Hoofdweg	Oud-Veenhuizen
Jongeren/alleen Samenwonend	3	1	1
Gezin met jonge kinderen (0-12jr)	4	1	4
Gezin met oudere kinderen (12-18jr)	7	1	2
Ouderen alleenstaand	3	3	2
Ouderen samenwonend	7	7	8
Totaal	24	13	18

Tabel 1. Gezinssamenstelling

Bij de gezinssamenstelling is er gekeken naar de verschillende clusters in het dorp. De clusters zijn uitgezet tegen de gezinssamenstelling in tabel 1. Vanuit de gegevens uit de interviews, is de tabel hierboven tot stand gekomen. Er moet bij tabel 1 in acht genomen worden dat twee interviews niet zijn verrekend in de tabel. De demografische kenmerken waren niet bekend bij één interview uit Oud-Veenhuizen en één langs de Hoofdweg. Bij twee interviews is het niet duidelijk geworden uit welk cluster de respondenten komen. Wat opvalt in tabel 1 is dat in de Nieuwbouw relatief de meeste respondenten voorkwamen die nog kinderen in huis hadden wonen. Dit was het geval bij 46% van de interviews in de Nieuwbouw. Bij Oud-Veenhuizen was dit 33% en bij Hoofdweg 15%. Verder konden we uit de tabel opmaken dat er relatief veel respondenten 'ouderen samenwonend' zijn in alle clusters. Bij de Hoofdweg kwam dit uit op een percentage van 46%, Bij Oud-Veenhuizen een percentage van 44% en de Nieuwbouw heeft in vergelijking de minste samenwonende ouderen met 29%.

Leeftijd	Aantal respondenten
18-25 jaar	4
26-40 jaar	9
41-55 jaar	19
56-70 jaar	19
70+ jaar	4
Totaal	55

Tabel 2. Verdeling van de respondenten over de leeftijdsgroepen

3.1.2 Verdeling van de leeftijden van de respondenten

Vanuit de bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat het grote deel van de respondenten die geïnterviewd is in de leeftijdscategorieën 41-55 en 56-70 jaar vallen. Wat ook te zien is dat in de 70+ en de 18-25 leeftijdsklassen minder geïnterviewd zijn vergeleken met de anderen.

3.1.3 Verdeling respondenten per cluster

Wat te merken was tijdens het analyseren van de interviews was dat het overgrote deel van geïnterviewde uit de Nieuwbouw kwam. Dit klopt ook omdat het grootste deel van de mensen in Veenhuizen in de Nieuwbouw woont. In tabel 3 is de verdeling van de respondenten per cluster te zien.

Clusters	Nieuwbouw	Hoofdweg	Oud-Veenhuizen
Totaal	24	13	18

Tabel 3. Verdeling van de respondenten over de clusters

3.1.4 Woonduur

Clusters	Nieuwbouw	Hoofdweg	Oud-Veenhuizen
0-3 jaar	4	2	5
4-10 jaar	5	4	2
Langer dan 10 jaar	11	4	7
Hele leven	1	3	3
Totaal	24	13	18

Tabel 4. Woonduur van de respondenten

Wat uit de tabel kan worden opgemaakt is dat in de Nieuwbouw en in Oud-Veenhuizen beide een piek te zien is bij het cluster 'langer dan 10 jaar'. Ook bij de Hoofdweg behoort deze cluster tot één van de hoogste categorieën. Er is in de Nieuwbouw overigens nog maar één respondent die daar zijn/haar hele leven woont. Een aantal respondenten zeiden dat dat komt doordat een groot deel van de Nieuwbouw er nog maar kort staat. Daarnaast heeft het verleden ook nog invloed op de woonduur in Veenhuizen aangezien vroeger de bewoners die met pensioen gingen uit het dorp moesten gaan. Wat nog meer opvalt is dat er in totaal maar zeven van de 55 respondenten hun hele leven in Veenhuizen wonen.

3.1.5 Geboren en getogen

Clusters	Hoofdweg	Nieuwbouw	Oud-Veenhuizen	Totaal
Veenhuizen	4	3	3	10
Drenthe	2	6	6	14
Noord-Nederland	1	6	4	11
Elders	6	9	5	20
Totaal	14	24	18	55

Tabel 5. Geboren en getogen of import

Wat in tabel 5 het meest opvalt is dat in de Nieuwbouw 41% van de bewoners elders zijn geboren. Wat ook te zien is aan de uitkomsten bij de Nieuwbouw, is dat maar twee van 22 respondenten in Veenhuizen geboren zijn. Dit heeft volgens de respondenten te maken met dat het dorp in de jaren '80 pas echt open is gegaan voor mensen die niet bij justitie werkten.

Bij de Hoofdweg valt op dat respondenten of in Veenhuizen geboren zijn of buiten Drenthe. Bij Oud-Veenhuizen is te zien dat veel respondenten in Drenthe geboren zijn. Bij respondenten waar dit aangegeven is komen uit omliggende dorpen of dorpen binnen 20 km afstand. Wat verder opvalt bij Oud-Veenhuizen is dat er relatief minder respondenten elders vandaan komen. Bij Oud-Veenhuizen beslaat dit maar 28%. Bij de Nieuwbouw en de Hoofdweg komt 38% van de respondenten per cluster elders vandaan. Dit komt doordat de respondenten naar Veenhuizen zijn getrokken voor werk bij Justitie.

3.1 Beschrijving Veenhuizen in een paar steekwoordenwoorden

Deze woordwolken zijn tot stand gekomen vanuit een vraag vanuit het interview. De vraag luidt: "Hoe zou u Veenhuizen in een aantal steekwoorden omschrijven?"

Figuur 1. Wordwolk beschrijving Veenhuizen Oud- Veenhuizen

4. Naoberschap

Naoberschap is het gevoel van samenzijn: een vangnet hebben binnen een gemeenschap. Dit hoofdstuk is verdeeld in vijf onderdelen: sociale cohesie, burenhulp, saamhorigheidsgevoel, verenigingsleven/activiteiten en oude en nieuwe bewoners. De vragen die gesteld zijn in de afgenomen interviews over het onderwerp naoberschap zijn:

- Hoe is het in Veenhuizen gesteld met het naoberschap?
- Waaraan merkt u of de bewoners van Veenhuizen op elkaar letten en naar elkaar omkijken?
- Hoe is het contact met de burenen? Hoe ervaart u het contact met uw medebewoners?
- Voelt u zich betrokken bij Veenhuizen?
- Hoe ervaart u de veiligheid in Veenhuizen? Voelt u zich veilig (overdag en 's nachts)?
- Kunnen oude en nieuwe inwoners (Import) goed met elkaar overweg?
- Hoe ervaart u de rol van de school binnen het naoberschap in heel Veenhuizen?
- Wat voor activiteiten worden er georganiseerd binnen de gemeenschap?

4.1 Sociale cohesie

De Sociale cohesie de mate van samenhang en verbondenheid binnen een gemeenschap- is vrij sterk in Veenhuizen. De vraag die hierbij gekoppeld kan worden is: Hoe is het in Veenhuizen gesteld met het naoberschap?

Men staat positief tegenover hun burenen en de gemeenschap. Er zijn wel enkele minder positieve opmerkingen zichtbaar. Dat is bij de onderdelen in tabel 6 ook te zien aan sociale activiteiten, betrokkenheid en samenhang: die hebben de meeste negatieve opmerkingen. Vooral sociale activiteiten heeft opvallend veel negatieve of minder positieve reacties.

“Ja dat mag wel beter, het is ook een klein dorp he, maar het zou wel leuk zijn als er meer werd georganiseerd.”

Ook valt het op dat het gevoel van sociale cohesie, activiteiten en het gevoel van samenhang subjectief is, het ligt aan de inspanning van het individu om sociale contacten te leggen. Daar komen ook de negatieve reacties weer terug. Verder wordt er ook gevraagd om activiteiten voor kinderen en jeugd.

Bij sociale betrokkenheid kan worden opgemerkt dat er 32 positieve opmerkingen zijn gemaakt, en maar tien negatieve. Het valt op dat de negatieve reacties voornamelijk gaan over te weinig animo voor nieuwe sociale concepten, of bijeenkomsten die vroeger werden gehouden, die weg zijn gevallen. Uit de positieve reacties komt naar voren dat men elkaar altijd groet en voor elkaar klaar staat, maar iedereen wel zijn eigen ding doet. Enkele voorbeelden hiervan zijn: bellen als er iemand op het erf/eigendom staat die niet bekend is in de buurt terwijl de burenen niet thuis zijn, zorgen dat de plantjes water krijgen als de burenen op vakantie zijn, helpen als iemand ziek is, of als er iets verbouwd moet worden. Er wordt dus vrij makkelijk een praatje gehouden met elkaar, maar mensen zijn wel op zichzelf.

Bij de positieve reacties onder sociale samenhang valt op dat er wordt gezegd dat de samenhang erg goed is, men geeft veel voorbeelden van sociale samenhang: een sinterklaasocht, ruilhoeken, een Facebook groep die is opgezet waar men vragen stelt of leuke dingen deelt en voor de oudere mensen is er Bij de Burenen. De negatieve reacties laten vooral zien dat men de supermarkt mist, en dat het gevoel van samenhang deels ligt aan de persoon zelf: als men zich minder mengt ontstaat er minder een gevoel van sociale samenhang.

Onderdeel	Positieve opmerking	Negatieve opmerking
Naoberschap	20	5
Relatie import-bewoners	16	8
Sociale activiteiten	33	17
Sociale betrokkenheid	32	10
Sociale samenhang	30	11
Sociale veiligheid	34	9

Tabel 6. Positieve en negatieve opmerkingen over de sociale cohesie

4.2 Burenhulp

Er wordt in alle interviews 323 keer 'elkaar' gezegd. Dit wordt het meest gebruikt in de uitspraak: omkijken naar elkaar en elkaar helpen. Hieruit kan opgemaakt worden dat men in het dorp op elkaar let, elkaar helpt mocht dat nodig zijn. Een ander woord wat vaak voorkomt is burenhulp, om precies te zijn 183 keer. Dit wordt vooral gebruikt in de zin van burenhulp zoals het helpen met een verbouwing of op het huis letten als de burenhulp op vakantie zijn, en de hoeveelheid contact. Dit werd ook beschreven in het onderdeel sociale cohesie. In het algemeen loopt men de deur niet plat bij elkaar, maar er werd in meerdere interviews verteld dat er met de naaste burenhulp bijvoorbeeld wel een barbecue of andere activiteit georganiseerd wordt. Dit zorgt niet alleen voor beter contact, maar ook voor een veilig en vertrouwd gevoel, mensen kunnen op elkaar bouwen.

4.3 Sociale samenhang

De samenhang binnen Veenhuizen is sterk. Burenhulp staan voor elkaar klaar, maar lopen de deur niet plat bij elkaar. Wel wordt er aangegeven dat het contact met de burenhulp vaak sterker is dan met de medebewoners van het dorp. De Nieuwbouw, de Hoofdweg en Oud-Veenhuizen hebben iedere een beetje hun eigen kring, maar kunnen goed met andere bewoners overweg. Doordat het contact onderling goed is geeft dit ook gelijk een veilig gevoel.

“Over en weer zorgen we een beetje voor elkaar in geval van noodsituaties”.

Als er wordt gekeken naar de positieve opmerkingen in tabel 6 dan staan hier 33 positieve opmerkingen. Vijftien respondenten geven aan dat zij zich betrokken voelen bij Veenhuizen en dat de samenhang goed is. Dit blijkt uit een aantal opmerkingen zoals: *“Ja ik voel me heel erg betrokken bij het dorp”* en *“Als er wat is dat schroomt het niet om ever bij de burenhulp aan te kloppen voor hulp”*. Vijf respondenten zijn heel tevreden over het initiatief van Bij de Burenhulp. Dit zorgt namelijk voor samenhang onder de ouderen en veel gezelligheid. Bij de negatieve opmerkingen zijn er zes respondenten die aangeven dat het contact onderling met de clusters minder is dan wat het was en dat het contact met de burenhulp minder is geworden.

4.4 Verenigingsleven/activiteiten

Bewoners kunnen het onderling vaak makkelijker met elkaar vinden. Niet iedereen heeft behoefte aan heel veel contact.

“Het is een keuze die je maakt om je te verbinden met Veenhuizen en niet iedereen heeft daar belang bij”.

Een aanbeveling zou zijn dat het contact gemakkelijker wordt gemaakt als de samenkomstplekken actiever gaan worden door bijvoorbeeld wekelijks iets te organiseren. Er wordt minder georganiseerd en de verenigingen zijn in de loop der jaren sterk afgenomen. Dit betekent dat er minder plekken zijn om als bewoners bij elkaar te komen om elkaar te ontmoeten. Er is nu niet heel veel keuze voor de bewoners om je aan te sluiten bij een vereniging. Het kwam ook een aantal keer naar voren dat er behoefte is aan meer sociale activiteiten, dit was vooral gericht naar de jeugd. Het idee van een soos voor jongeren kwam een aantal keren naar voren. 5 respondenten die dit aangeven zijn volwassenen. Ook is te zien dat er een wens is voor het naoberschap en deze is gericht naar de jeugd. Zij willen graag een speeltoestel zodat ze zich minder vervelen of doeltjes om te voetballen.

Onderdeel	Algemene wensen en behoeften
Naoberschap	1
Sociale activiteiten	7

Tabel 7. De wensen en behoeften van sociale activiteiten of plekken

Figuur 4. Vereniging Bij de Buren

Een plus is de vereniging Bij de Buren (zie figuur 4). Dit is een organisatie die ervoor zorgt dat inwoners van Veenhuizen en omgeving samen kunnen komen en activiteiten bij te wonen. Hier wordt eens in de zoveel tijd iets georganiseerd als een spelletjesavond of een avond waar men iets kan eten via een cateringbedrijf wat ingehuurd wordt. Het is nog niet voor iedereen duidelijk wat voor soort activiteiten er zoal zijn. Dit is ook omdat ze vaak worden georganiseerd vanuit verenigingen.

4.5 Oude bewoners en nieuwe bewoners

Sinds 1984 is Veenhuizen opengesteld voor inwoners van buiten Veenhuizen. De mensen die van buiten Veenhuizen in Veenhuizen zijn komen wonen is de import genoemd. De import zorgt soms voor een scheiding in contact tussen oude en nieuwe bewoners. Er is een gevoel dat er toch een soort dorpskern is van oude bewoners waar je moeilijk tussen kunt komen. Aan de andere kant is het ook persoonsgebonden, als hij of zij zelf contact zoekt wordt het makkelijker om de sociale cohesie te verhogen, maar niet iedereen heeft behoefte aan meer contact. Respondenten zeggen dat er een tweedeling in het dorp waargenomen; de ene groep is sociaal, zet zich in voor het sociale contact en zoekt dat ook op, en de andere groep heeft hier minder behoefte aan en zal dat dus ook minder opzoeken (zie tabel 8). Dit doet verder niks af aan de burenhulp en de gewilligheid om te helpen. Een mooi voorbeeld van een warm welkom is wel dat nieuwe bewoners vaak worden verwelkomd door hun burens of gelijk al worden uitgenodigd voor een drankje. *“Wij vonden het ontzettend leuk dat de burens ons gelijk vroegen of we zin hadden in een drankje. Ook werden we gelijk gevraagd om deel te nemen aan een soort Barbecue”*.

Onderlinge contact bewoners	
Gevoel van minder contact tussen oude en nieuwe bewoners	31
Geen gevoel van minder contact tussen oude en nieuwe bewoners	43
Persoonsgebonden, sommige inwoners willen betrokken zijn en anderen leiden hun eigen leven	15

Tabel 8. Contact tussen oude en nieuwe bewoners

4.6 Gevoel van veiligheid

Uit indrukken van de interviews blijkt dat bewoners zich heel veilig voelen in Veenhuizen zoals te zien is in tabel 9. Na het kijken naar de negatieve attitudes gaan vier reacties van vier verschillende respondenten daarvan over het verkeer langs de Hoofdweg, omdat het daar erg donker is. Vier reacties, van drie respondenten die enige twijfel hebben omdat zij een inbraak hebben meegemaakt of soortgelijke ervaring hebben gehad. Eén respondent heeft het over de oude tijd toen alles nog werd geregeld door justitie. Kort gezegd zijn er dus drie respondenten die een licht negatieve ervaring hebben gehad in Veenhuizen, tegenover 34 met een positieve ervaring of gevoel. Dit komt ook doordat men voor elkaar uitkijkt zoals is beschreven in het kopje burenhulp.

	Negatieve opmerking	Positieve opmerking
Sociale veiligheid	9	34

Tabel 9. Gevoel van veiligheid in Veenhuizen

De jonge bewoners, leeftijd tussen de 18 en 25, voelen zich veilig in het dorp alleen is het op sommige plekken behoorlijk donker omdat er bijna geen lantaarnpalen staan, dit is vooral het geval langs de hoofdweg. Ook wordt er bij de Hoofdweg aangegeven dat het verkeer soms tot gevaarlijke situaties leidt. Er wordt een paar keer benoemt door de oudere bewoners dat de veiligheid anders gehandhaafd wordt dan vroeger, maar dit gaat niet ten koste van het gevoel van veiligheid.

Deelconclusie

Over het algemeen zijn de respondenten zeer positief over het naoberschap. Buren staan voor elkaar klaar en ook het contact onderling is goed. Soms is er een scheiding voelbaar tussen de import en de oude bewoners, maar dit zorgt niet voor een minder hechte gemeenschap. Buren staan elkaar bij en zullen elkaar helpen als dit nodig is. Het contact met de naaste burens is vaak beter dan met de burens verderop. De bewoners voelen zich heel veilig in Veenhuizen. Wel is het op sommige plekken heel donker en dit is vooral het geval langs de Hoofdweg. Doordat het slecht verlicht is leidt dit soms tot gevaarlijke situaties en ook een onveilig gevoel voor als je in het donker moet fietsen.

5. Voorzieningen in Veenhuizen

Tijdens de interviews over de beleving van Veenhuizen zijn er zeven vragen gesteld over de voorzieningen. Hierbij wordt er gekeken naar zes verschillende categorieën. Dit zijn horecagelegenheden, ontmoetingsplekken, school, sportvoorzieningen, verenigingen en winkels. De respondenten hebben aangegeven hoe zij over elke categorie denken en hebben verbeterpunten doorgegeven. Bepaalde voorzieningen worden nog gemist door respondenten. Voor de één is dat een manege en voor de ander is dat een kleine supermarkt.

De vragen die zijn gesteld in de afgenomen interviews over het onderwerp voorzieningen zijn:

- Wat vindt u van de voorzieningen in Veenhuizen?
- Aan welke voorziening zou u behoefte hebben in Veenhuizen?
- Wat vindt u van de horecagelegenheden in Veenhuizen?
- Hoe verkrijgt u uw levensmiddelen in Veenhuizen, zou u behoefte hebben aan een plaatselijke bakker of slager of andere voorzieningen?
- Wat vindt u van het aantal sportvoorzieningen in Veenhuizen?
- Bent u lid van een vereniging in of buiten Veenhuizen?
- Maakt u gebruik van een ontmoetingsplek zoals het dorps huis of het verenigingsgebouw?

5.1 Horecagelegenheden

Figuur 5. Woordwolk Horecagegelegenheden

Figuur 6. Voorkant Maallust

In Veenhuizen zijn er een aantal horecagelegenheden aanwezig, de respondenten noemden een aantal gelegenheden op: Maallust (zie figuur 6), Bitter en Zoet, Piepers en Paupers, het Verenigingsgebouw, het Gevangenismuseum, Kaaslust en de snackkar. Maallust kwam het meest naar voren (te zien in figuur 5), daarom is er gekozen om hierop in te gaan en daarna over de algemene horecagelegenheden een analyse maken.

De opmerkingen over de horecagelegenheden zijn doorgespit, daaruit kwam dat 12 van de 25 respondenten positief waren over Maallust en dat 3 van de 25 respondenten het te duur vonden. Er werd verder niks negatiefs over Maallust gezegd. Ongeveer de helft van de respondenten die iets zeiden over Maallust was blij met deze gelegenheid. Het merendeel zei er verder niks inhoudelijks en noemden het op als één van de horecagelegenheden.

Horeca	Aantal opmerkingen
Positief over de horeca	20
Negatief over de horeca	1
Neutraal over de horeca	7
Lege panden gebruiken voor horeca	3
Gemis horeca die er vroeger wel was	1
Weinig georganiseerd door horeca	4

Tabel 10. De respondenten over de horecagelegenheden.

Er werd door 28 van de 55 respondenten wat gezegd over de horecagelegenheden. Het grootste deel van de respondenten was positief over de horecagelegenheden (zie tabel 10). Er waren ook een aantal wensen, drie respondenten vonden het een goed idee dat er in de lege panden nog een aantal horecagelegenheden kunnen komen. Respondenten hadden niet specifiek gezegd wat voor horecagelegenheden ze graag willen. In Veenhuizen waren de 28 respondenten die wat zeiden over de horecagelegenheden positief erover. Deze respondenten zagen de horeca in Veenhuizen als iets waar behoefte aan is en waar ze blij mee zijn.

5.2 Ontmoetingsplekken

Figuur 7. Ontmoetingsplek Bitter en Zoet

Er waren een aantal ontmoetingsplekken waar de respondenten het over hadden: 'Bij de Buren' in de oude leegstaande school, het verenigingsgebouw, sportverenigingen zoals voetbal en volleybal, horecagelegenheden zoals Maallust, Bitter en Zoet (zie figuur 7) etc. en de school. Van de 55 respondenten waren er achttien die gebruik maken van ontmoetingsplekken (zie tabel 11). Door zeven respondenten werd aangegeven dat zij geen gebruik maken van ontmoetingsplekken in Veenhuizen. Van de zeven respondenten die aangaven gebruik te maken van ontmoetingsplekken, vonden vijf respondenten de ontmoetingsplekken van goede kwaliteit. Er werd relatief gezien ook veel gesproken over het verenigingsgebouw. De respondenten vinden dat het verenigingsgebouw te weinig wordt benut. Onder de jeugd is er het meest behoefte aan een ontmoetingsplek zoals een jeugdsoos, voor jongere kinderen en voor ouderen zijn al een aantal dingen georganiseerd. Voor de jeugd is er niet veel omdat er onder andere ook geen middelbare school is waardoor deze ontmoetingsplek er niet is. De overige 30 respondenten hadden geen opmerking over de ontmoetingsplekken.

Ontmoetingsplekken	Aantal
Geen gebruik	7
Wel gebruik	7
Goede kwaliteit	5
Verenigingsgebouw niet zoals vroeger	6

Tabel 11. Ontmoetingsplekken

Figuur 8. Het huidige schoolgebouw

5.3 School

School	Aantal
Positieve invloed op samenhang	6
Kinderen op andere school	3
Geen kinderen	15

Tabel 12. De school

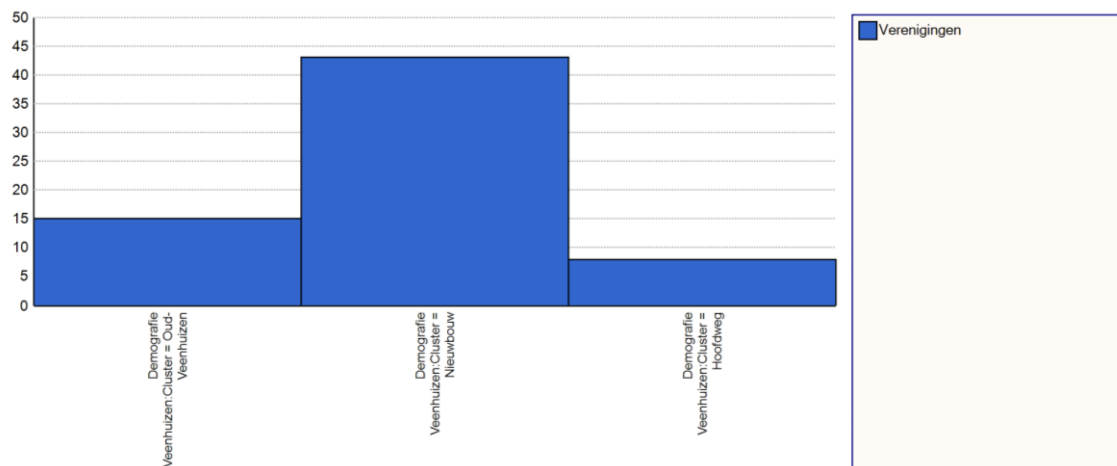
In totaal hebben 24 van de 55 respondenten hun mening gegeven over de school. Zo is in tabel 12 te zien hoe deze respondenten hebben gereageerd op de vraag: "Hoe ervaart u de rol van de school binnen het naoberschap." Door zes respondenten werd aangegeven dat de school een positieve invloed heeft op de samenhang binnen het dorp. Deze respondenten gaven aan zelf ook kinderen te hebben die naar deze school gaan. Door drie respondenten werd aangegeven kinderen te hebben op een andere school. Dit komt dan vaak beter uit met het werk of het heeft te maken met gescheiden ouders. De overige vijftien respondenten hadden iets over de school te zeggen, maar hebben zelf verder geen kinderen.

Deelconclusie

De respondenten zijn met het schoolgebouw zelf erg tevreden. Iedereen vindt het goed dat de twee scholen samen tot één openbare school gevormd. Een groot deel heeft ook aangegeven dat ze blij zijn met het ontwerp van de nieuw school. De school past goed bij de rest van het dorp.

5.4 Verenigingen

Er hadden 21 van de 55 respondenten hun mening gegeven over de verenigingen die in Veenhuizen zijn. De behoefte aan verenigingen zijn erg verschillend. Een groot deel respondenten die 65+ zijn vinden dat er genoeg verenigingen zijn. Voor deze leeftijdsgroep is er dan ook Bij de Buren. Voor de leeftijdsgroep hieronder is volgens de respondenten een stuk minder te doen. De respondenten missen verenigingen voor de wat jongeren leeftijdsgroepen.

Figuur 9. Aantal opmerkingen over verenigingen per cluster verspreid

In Oud-Veenhuizen werd er vijftien keer een opmerking geplaatst over de verenigingen (zie figuur 9). Deze opmerkingen kwamen van negen respondenten. Hieruit bleek dat één respondent niet betrokken was bij verenigingen, twee vonden dat er te weinig georganiseerd was, twee vonden dat de verenigingen vooral een sportvereniging waren, één vond dat er te kleine verenigingen waren, twee sporten niet bij de verenigingen en twee vinden dat er genoeg verenigingen zijn.

In de Nieuwbouw werd er 43 keer iets gezegd over de verenigingen (zie figuur 9). In totaal waren er negentien respondenten, vier wilden meer verenigingen voor de kinderen, twee hadden er geen behoefte, acht hadden wél behoefte, drie voelden zich niet betrokken bij een vereniging, twee vonden dat de vereniging de samenhang versterkt, drie vonden dat er te weinig animo voor was en vier vonden dat er te weinig verenigingen waren. En tot slot de Hoofdweg, daarover waren acht opmerkingen gemaakt door zes respondenten. Hierbij was één respondent tevreden, één vond dat er te weinig animo was en vier waren er niet bij betrokken waarvan er één zich in de toekomst nog wil aansluiten bij een vereniging. In de Nieuwbouw zijn er meer interviews afgenomen dus daardoor hadden meer respondenten iets hierover te zeggen. Het valt vooral op dat er bij de Hoofdweg vier van de zes respondenten niet betrokken waren bij de verenigingen, dit is 66% van de Nieuwbouw. Bij Oud-Veenhuizen was 11% niet betrokken bij de verenigingen en bij de Nieuwbouw was 16% niet betrokken. Alleen in Oud-Veenhuizen werd er benoemd dat de verenigingen vooral uit sport bestond. Verder werd er alleen in de Nieuwbouw gezegd dat de verenigingen zorgen voor samenhang. In de Nieuwbouw viel het ook erg op dat er meer behoefte was aan verenigingen voor kinderen, dit komt omdat hier aanzienlijk veel gezinnen wonen. Ondanks dat de verschillende clusters dezelfde verenigingen kennen, zijn er toch verschillende meningen per cluster te zien.

5.5 Sportvoorzieningen

Sportvoorzieningen	Aantal
Weinig	13
Goed	17
Geen deelname	5

Tabel 13. Sportvoorzieningen

Figuur 10. Voetbalveld in Veenhuizen

Er werd door 35 respondenten van de 55 wat gezegd over de sportvoorzieningen. De meest genoemde sportvoorzieningen die in het dorp aanwezig zijn, is een voetbalvereniging (zie figuur 10), een volleybalvereniging, een Zumba vereniging en een zwembad. Er worden gymlessen gegeven in de gymzaal, maar dat is momenteel alleen voor de kinderen. Er zal binnenkort ook een beweegpark aangelegd worden.

Er kwam naar boven dat dertien respondenten hebben behoefte aan meer sportvoorzieningen, zeventien respondenten vonden het aantal sportvoorzieningen goed en vijf maken er geen gebruik van. Iets wat een aantal keren naar boven kwam is dat er te weinig leden zijn bij sportvoorzieningen zoals voetbal en volleybal om een team met voldoende mensen te kunnen vormen. Als er dan meer sportvoorzieningen komen kan dit ten koste gaan aan het ledenaantal. Een oplossing hiervoor wat door één van de respondenten is aangedragen is dat er meer bekendheid mag komen over de sportvoorzieningen die er zijn, dat het wat meer verspreid wordt in het dorp. Zo lieten verschillende respondenten weten dat ze niet op de hoogte waren van het bestaan van de volleybal- en Zumba vereniging. Ook hadden vier respondenten aangegeven dat Veenhuizen een geschikte plek zou zijn voor een manege.

5.6 Winkels

Door 35 respondenten van de 55 werd wat gezegd over winkels. Uit de analyse bleek dat negen respondenten denken dat een supermarkt te weinig klanten zal hebben om zich staande te houden. Er is desondanks behoefte aan een winkel volgens zeventien respondenten, ook al denken hiervan een aantal dat het niet haalbaar is. Vooral ouderen hebben erg veel behoefte aan een vorm van een winkel of supermarkt, omdat ze minder mobiliteit hebben en erg afhankelijk zijn van een auto. Wat ook naar voren kwam is dat kinderen niet even naar de supermarkt kunnen om een kleine boodschap te halen voor hun ouders. Daarnaast vonden vijf respondenten dat de winkel echt een plek is waar je even een praatje maakt met je dorpsbewoners. De overige 24 respondenten gaven alleen aan dat er geen winkel aanwezig is en gingen hier verder inhoudelijk niet meer op in.

Verbeterpunten

Hieronder de verbeterpunten voor voorzieningen duidelijk op een rijtje.

Horeca:

- Er mag een goedkoper alternatief komen, of iets voor een simpele maaltijd, vonden twee respondenten.
- Er is behoefte aan een ijskraampje, theekraampje of chocoladekraampje volgens drie respondenten. Dit kan dan wel dicht bij elkaar en willen de respondenten niet verspreid over het hele dorp hebben.
- Het verenigingsgebouw mag weer populairder worden, zeiden vijf respondenten.

Ontmoetingsplekken:

- Voor de jeugd mist er een jeugdsoos waar ze samen kunnen komen, nu hangen ze vaak op straat. Onder de respondenten is hier ook erg veel vraag naar, vijftien respondenten benoemden dit namelijk.
- Er kan meer uit het verenigingsgebouw gehaald worden als ontmoetingsplek volgens vijf respondenten.
- Er is een gemis aan een winkel waar je je buurtgenoten ontmoet, benoemde één respondent.

School:

- De oude school (zie figuur 12) staat leeg en dat vinden 24 respondenten heel erg jammer. Daar mag meer actie ondernomen worden.
- Ook vinden respondenten het jammer dat er geen veilige oversteek gemaakt kan worden bij de nieuwe school, er is namelijk geen mogelijkheid om er een zebrapad neer te leggen. Dit komt omdat het niet in het beeld van Veenhuizen zou passen.

Sportvoorzieningen:

Er zijn te weinig sportverenigingen zijn volgens negen respondenten. Ze willen graag meer variatie zien in het aantal sporten. Dit is wel lastig aangezien het ledenaantal bij de al bestaande verenigingen niet hoog is, maar omdat er veel behoefte naar is, is de kans erg groot dat meerdere sporten gaan aanslaan.

Figuur 12. De oude school in Veenhuizen

Verenigingen:

Er is onder de 21 respondenten bij de verenigingen vooral behoefte aan meer verenigingen.

- Verenigingen voor kinderen waar ze spelletjes kunnen doen.

- Er waren vijf respondenten die de oude school (zie figuur 12) een goede plek is voor deze kinderactiviteiten.
- Er zijn wel sportverenigingen maar er werd door drie respondenten over de verbeterpunten aangedragen dat er bijvoorbeeld ook een sport als tennis kan komen.

Winkels:

- De winkel wordt gemist. Met name voor de kleine vergeten boodschapjes en voor de oudere bewoners.

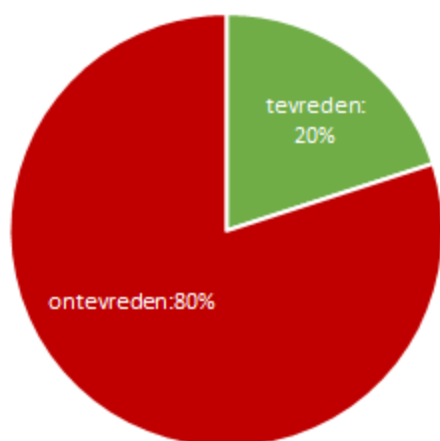
6. Verkeer

Tijdens de interviews over de beleving van Veenhuizen zijn vijf vragen gesteld over het verkeer in Veenhuizen. Hierbij is specifiek gekeken naar de bereikbaarheid van Veenhuizen bijvoorbeeld naar het OV. Verder is er bij de Hoofdweg (N919) ingegaan op de verlichting, de gevaarlijke uitritten en de bewegwijzering. Daarnaast is de snelheid in Veenhuizen ook een veelbesproken onderwerp. Parkeergelegenheid is ook een belangrijk onderwerp voor Veenhuizen. Dit komt doordat Veenhuizen een toeristisch dorp is waardoor mensen hun auto ook kwijt moeten kunnen. Tot slot is fietsverkeer een aspect waar nog veel te verbeteren valt. Tijdens de interviews zijn de volgende vragen aan bod gekomen met betrekking tot het thema verkeer:

- Hoe ervaart u de bereikbaarheid van Veenhuizen?
- Hoe ervaart u de verkeerssituatie in Veenhuizen, en de verkeerssnelheid?
- Wat vindt u van de verkeersveiligheid in Veenhuizen? (Doorvragen: zijn er plekken in het dorp die u verkeersonveilig vindt?)
- Wat is uw mening over het verkeer op de Hoofdweg?
- Zijn er voldoende parkeergelegenheden in Veenhuizen?

6.1 Bereikbaarheid

Over het thema bereikbaarheid maakten de 55 geïnterviewde bewoners van Veenhuizen 93 opmerkingen. Twintig respondenten gaven aan tevreden te zijn met de bereikbaarheid per de auto van Veenhuizen. Ook over de aansluiting van Veenhuizen op andere dorpen en gebieden zijn veel antwoorden positief. Tien respondenten gaven aan dat een auto cruciaal is in Veenhuizen. Ze hebben bijvoorbeeld de auto nodig om boodschappen te doen of zich te verplaatsten voor werk of school. De grote afhankelijkheid van een auto is een probleem voor de bewoners zonder rijbewijs of ouderen: "Als je ouder bent en je kan niet meer rijden, dan heb je een probleem." Voornamelijk 65-plussers melden afhankelijk te zijn van burens, vrienden en familie voor de boodschappen. Ook geven ze aan dat het in Veenhuizen zonder auto moeilijk is om aan de eerste levensbehoefte te komen. De auto is zo belangrijk voor de respondenten in Veenhuizen omdat het openbaar vervoer beperkt is. Een percentage van 80% (26 opmerkingen) van de respondenten die een opmerking hebben gemaakt over het OV zijn niet tevreden (zie figuur 13).

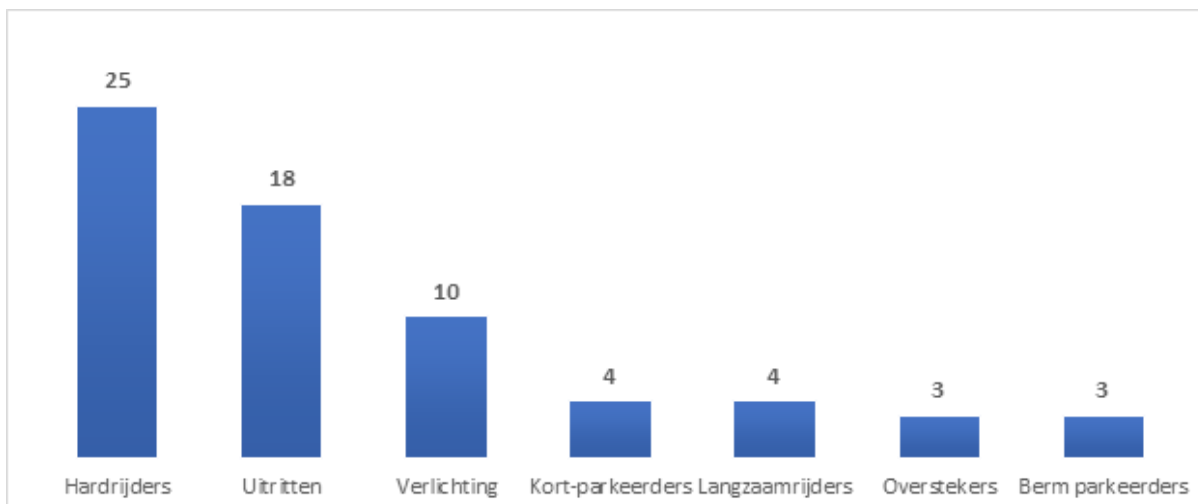
Figuur 13. Mening over het openbaar vervoer

De ontevredenheid over het OV heeft te maken met de bus. Elf respondenten vinden het aantal bussen per uur (op dit moment één keer per uur) onvoldoende en zouden graag elk half uur een bus willen. Met oog op de UNESCO-status zal dit de bereikbaarheid van Veenhuizen voor toeristen verbeteren. Er waren acht respondenten die aan gaven wel te begrijpen dat de bus maar één keer per uur vertrekt, omdat Veenhuizen simpelweg een te klein dorp is om elk half uur een bus voor langs te laten komen.

Naast de frequentie van de bussen waren er ook opmerkingen over de vertrek- en aankomsttijden van de bus en hoe de buslijnen op elkaar aansluiten. Zo noemt één respondent dat er maar één bus naar Groningen gaat en dat tijden van andere bussen niet goed aansluiten op de begintijd van (middelbare)scholen in andere dorpen. Verder vertrekken bussen in het weekend te laat voor bewoners die buiten het dorp werken. Ook waren er opmerkingen over de mogelijkheden om 's avonds uit te gaan. Omdat de laatste bus tot middernacht rijdt, is er geen mogelijkheid 's nachts terug naar Veenhuizen te komen. Dit belemmert jongeren die willen uitgaan in grotere steden en vormt een probleem voor toeristen die 's avonds uit willen gaan. Een respondent zei hierover: "Je komt er wel met de bus heen, maar je komt niet meer thuis". Naast de te lage frequentie van de bussen, hadden respondenten ook opmerkingen over de locatie van de bushaltes. Sommige vinden dat ze te lang moeten lopen om een halte te bereiken, wat vooral voor mensen die slechter ter been zijn een probleem is. Tot enkele jaren geleden was er een bushalte aan de voorkant van het museum. Als die terug zou komen, zouden bewoners minder lang hoeven te lopen en zou het gevangenis museum beter bereikbaar zijn voor toeristen.

6.2 Verkeer op de Hoofdweg

In de 55 interviews zijn 93 opmerkingen gemaakt over de Hoofdweg. De Hoofdweg bij Veenhuizen is de kortste route voor verkeer van Assen naar Drachten en van Oosterwolde naar Norg. Hierdoor is de Hoofdweg drukker geworden in de afgelopen jaren. Ook de toename van toerisme draagt hier bij aan. Respondenten geven aan dat de afgelopen jaren het aantal ongelukken is gestegen. Volgens de respondenten zijn er verschillende oorzaken voor de stijging van ongelukken (zie figuur 14).

Figuur 14. Aantal opmerking per oorzaak voor ongelukken op de Hoofdweg

Er zijn 25 respondenten die vinden dat de maximumsnelheid van 80 kilometer per uur te hoog is, dit is ongeveer 37%. Ook zeggen veel van deze respondenten dat de maximumsnelheid regelmatig wordt overschreden door weggebruikers. Dit wordt verder behandeld onder het kopje 'rijdsnelheid' op bladzijde 22. Een andere oorzaak voor de ongevallen komen door de uitritten die op de Hoofdweg aansluiten. Er waren zeven respondenten die aangeven dat deze ongelukken hier gebeuren, omdat het zicht bij de uitritten wordt geblokkeerd door bomen of hoge beplanting. Vooral bij de uitrit van Maallust (zie figuur 15) wordt de verkeersveiligheid door de respondenten als slecht ervaren.

Ook de slechte verlichting en het ontbreken van bewegwijzering van de afslagen draagt bij aan de ongelukken volgens de respondenten. Hierdoor verlagen weggebruikers hun snelheid, zijn ze op zoek naar de afslagen of moeten ze wachten tot iemand uit de afslag is gereden.

Door het grote snelheidsverschil kan een ongeluk in deze omstandigheden bijna niet voorkomen worden. Snelheidsverschil kan ook een andere oorzaak hebben. Enkele respondenten gaven aan dat toeristen zich hier ook schuldig aan maken. Sommige toeristen staan stil op de weg om foto's te maken, rijden langzamer of letten niet op omdat ze naar een audiotour aan het luisteren zijn. Tot slot zorgen overstekers voor gevaarlijke situaties. Dit gaat voornamelijk over groepen ouderen of fietsers die gezamenlijk proberen over te steken en verwachten dat dat veilig kan. Het is opmerkelijk dat er een groot verschil zit in de onderwerpen die de respondenten van de verschillende clusters noemen. In het cluster aan de Hoofdweg wordt door acht van de elf respondenten genoemd dat de snelheid van verkeer aan de Hoofdweg omlaag moet. Bij het cluster Nieuwbouw wordt dit zeven van de negentien keer genoemd. In dit cluster besteden bewoners meer aandacht aan de uitritten en verlichting bij de Hoofdweg. In Oud-Veenhuizen noemen maar drie van de veertien respondenten dat de snelheid op de Hoofdweg naar beneden moet. In dit cluster worden vooral de uitritten vaak genoemd als probleempunt. Een respondent zei hierover: "Nee, het maakt mij niet uit. Ik heb er geen last van wat daar rijdt. Ik kan me voorstellen dat de mensen die daar wonen er wel last van hebben."

Figuur 15. Afslag bij Maallust

6.3 Overige verkeersveiligheid

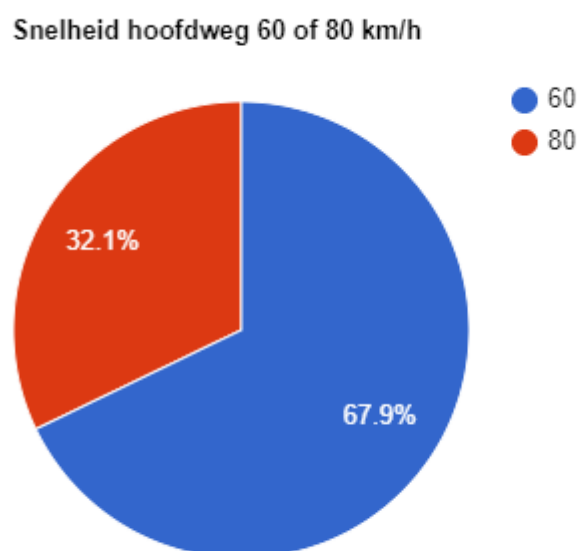
Naast de ontevredenheid rond de Hoofdweg zijn er ook nog een aantal opmerkingen over de verkeersveiligheid in Veenhuizen gemaakt (zie tabel 15). Zo vinden vijftien respondenten dat er te hard wordt gereden in het dorp. Wegen die specifiek genoemd zijn waren de Meidoornlaan, de Hospitaallaan en de Kerklaan. Vooral jonge gezinnen maken zich zorgen over de jonge kinderen die zich begeven op de weg. Op sommige plekken kan er namelijk niet op de stoep buiten gespeeld worden of is er geen stoep. Respondenten zijn bang dat door de hoge snelheid binnenkort een ongeluk ontstaan kan. Volgens de respondenten is een mogelijke oplossing hiervoor traject controle in het dorp of een wegversmalling zodat de snelheid van auto's afneemt. Tien respondenten vroegen zich ook af waarom er bij de basisschool geen zebrapad is aangelegd. Dit bevordert de verkeersveiligheid voor jonge kinderen en zorgt ervoor dat auto's minder hard rijden. Een andere opmerking die vaak gemaakt werd was de verlichting. In de afgelopen jaren is Veenhuizen opzettelijk donkerder gemaakt. Dit werd gedaan met oog op het milieu en lichtvervuiling voor de mensen en dieren. De keerzijde is dat zeven respondenten noemden dat ze zich niet meer veilig voelen om 's avonds de fiets te pakken of te gaan wandelen omdat ze de weg niet goed kunnen zien of bang zijn zelf niet gezien te worden. Er zal dus een balans moeten worden gevonden tussen Veenhuizen donker houden, maar tegelijkertijd veilig en zichtbaar. Een ander probleem is dat toeristen over straat neigen te lopen. Volgens een aantal respondenten lopen de gidsen van het gevangenismuseum tijdens een rondleiding ook over straat. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat er op plaatsen een stoep mist, of onvoldoende onderhouden is. Drie respondenten gaven aan dat ook de klinkers op de Kerklaan onvoldoende onderhouden zijn.

	Aantal
Rijden te hard in het dorp	15
Verlichting	14
Zebrapad bij de school	10
Toeristen op straat	4
Missende stoep	3
Onderhoud klinkers	3

Tabel 15. Opmerkingen verkeersveiligheid

6.4 Rijsnelheid

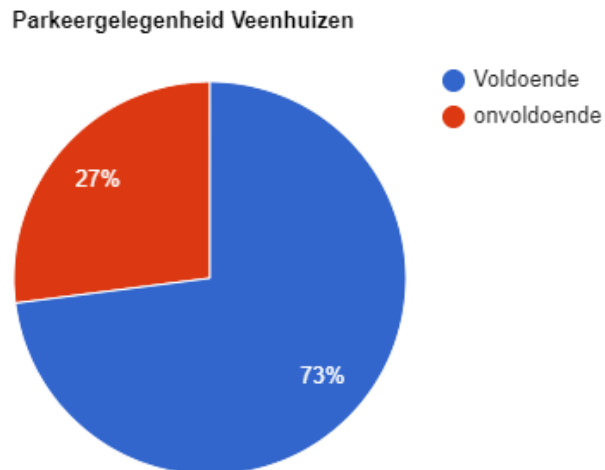
Wat meteen al opviel bij het analyseren van de rijsnelheid is dat mensen veel te hard rijden in Veenhuizen. Mensen rijden met name te hard op de Hoofdweg (N919), Kerklaan, Meidoornlaan en de Hospitaallaan. Dit probleem kan volgens de respondenten in Veenhuizen op verschillende manieren opgelost worden. Zo willen de respondenten op de Hoofdweg drempels, een inhaalverbod, bakplanten, een bebouwde kom maken en tot slot het beter aangeven van de snelheid die op de Hoofdweg aangehouden moet houden. Er zijn uiteindelijk 48 respondenten die wat hebben gezegd over de rijsnelheid. Hiervan zijn er twee respondenten die graag de traject controle op de Hoofdweg terug willen, maar het belangrijkste is nog de snelheid van de Hoofdweg. Zo zijn er negentien geïnterviewden die de snelheid naar 60 kilometer per uur willen en negen die de snelheid 80 kilometer per uur willen behouden. In het cirkeldiagram hieronder is overduidelijk te zien dat het grootste deel van de respondenten wil dat de snelheid van de Hoofdweg naar 60 kilometer per uur gaat. Een andere optie is om alleen het stuk Hoofdweg vanaf de tien geboden tot de afslag bij Maallust en Piepers en Paupers 60 kilometer per uur te maken.

Figuur 16. Respondenten die de snelheid van de Hoofdweg 60 km/h of 80 km/h willen maken (in %)

6.5 Parkeergelegenheid

In totaal hebben 44 geïnterviewden iets gezegd over de parkeergelegenheid in Veenhuizen. Zo vinden de meeste geïnterviewden dat er voldoende parkeergelegenheden zijn en andere geïnterviewden vinden dat er meer parkeergelegenheden moeten komen. Van de 44 mensen die hebben deelgenomen aan de interviews vinden tien geïnterviewden dat er onvoldoende parkeergelegenheden zijn in Veenhuizen en 27 geïnterviewden vinden dat er voldoende parkeergelegenheden zijn (zie figuur 17).

Figuur 17. Mening parkeergelegenheid in Veenhuizen (in %)

Vier geïnterviewden geven ook aan dat er wel voldoende parkeergelegenheden zijn maar dat daar te weinig gebruik van wordt gemaakt. Zo heb je best grote parkeerplekken in Veenhuizen, maar gaan mensen daar niet parkeren omdat ze niet weten of er een parkeerplaats is op die bepaalde plek. Hierdoor gaan ook veel mensen in de berm parkeren, wat zorgt voor overlast en vernieling van groen. In totaal zijn er twaalf respondenten die het hier over hebben gehad. Deze twaalf geïnterviewden vinden dat dit beter gereguleerd moet worden met bijvoorbeeld het aangeven waar de parkeerplekken zich bevinden met borden, en met bordjes aangeven dat je niet in de berm mag parkeren. Als het over onvoldoende parkeergelegenheden gaat, gaat het vaak over de parkeergelegenheden bij Maallust. Deze parkeergelegenheden moeten door veel mensen met elkaar gedeeld worden, bijvoorbeeld door de Piepers en Paupers (cafetaria) en de voetbalvereniging. Dit zorgt er wederom voor dat mensen in de berm gaan parkeren. Verder is dit een gevaarlijk uitrit. Veel mensen gaan namelijk overal maar parkeren omdat er niet genoeg parkeergelegenheden zijn. Als mensen dan het uitrit uitrijden, ontstaan er vaak gevaarlijke situaties, omdat het erg druk en onoverzichtelijk is op deze plek. Ook zijn nog zes geïnterviewden die aangaven dat er bij evenementen te weinig parkeergelegenheden zijn, maar omdat dit een aantal keer per jaar het geval is, maken de geïnterviewden hier niet een groot probleem van. Tot slot zijn er nog twee respondenten die vinden dat er te weinig laadpalen bij de parkeerplekken aanwezig zijn. Dit is erg onpraktisch voor de bewoners met een elektrische auto.

6.6 Fietsverkeer

In totaal zijn er 22 respondenten geweest die iets hebben verteld over het fietsverkeer in Veenhuizen. Hierbij hadden vijf respondenten het over het oversteken van de Hoofdweg met de fiets. In Veenhuizen heb je namelijk veel fietsbruggen. Dit heb je ook bij de Hoofdweg en hier mag maar één persoon tegelijkertijd overheen. Hierdoor ontstaan er vaak kleine files voor fietsers waardoor er vaak meerdere fietsers op de weg staan en als er dan mensen met een hoge snelheid aan komen rijden kan dat gevaarlijke situaties veroorzaken. Ook zijn er vier respondenten die vinden dat er niet voldoende verlichting voor de fietsers is wat voor gevaarlijke situaties kan zorgen. Daarnaast zijn er vier respondenten die belang hebben bij een fietspad

die naar het dorp Een gaat, omdat je hier nog met de fiets op de weg fietst en dit is erg gevaarlijk. Er is namelijk weinig verlichting bij de weg naar Een en de auto's rijden erg hard op deze weg.

Tot slot zijn er nog een aantal respondenten die nog kleine problemen hebben. Zo vindt één van de respondenten het gevaarlijk om te wandelen over de fietspaden, omdat er heel veel wielrenners en mountainbikers zijn. Er zijn twee respondenten die zeggen dat sommige mensen moeite hebben met het vinden van de fietspaden. Dit moet dus ook beter aangegeven worden met borden of met paaltjes. Tot slot is er nog een geïnterviewde die vindt dat het fietspad bij de Hoofdweg onoverzichtelijk is door de heggen die om de erven staan van de huizen bij de Hoofdweg.

Deelconclusie

Uiteindelijk kan er gezegd worden dat verkeer een veelbesproken thema is waar iedereen wel een mening over heeft. Veel respondenten geven aan dat de bereikbaarheid niet goed is voor mensen die geen auto hebben. Hierbij gaat het voornamelijk over het openbaar vervoer. Zo zijn er problemen met de vertrek- en aankomsttijden van de bussen. Daarnaast zijn er opmerkingen over de plek van de bushaltes. De bushaltes liggen namelijk alleen aan de Hoofdweg (zie figuur 18). Ook zijn er de laatste tijd veel ongelukken wat volgens de respondenten komt door de uitritten, weinig verlichting, slecht wegbewijzing, toeristen die midden op de weg stoppen om foto's te maken en overstekende mensen.

Bij het analyseren van de rijsnelheid viel het op dat veel geïnterviewden vinden dat mensen te snel rijden in Veenhuizen. Hierbij gaat het vooral over de Kerklaan, Hoofdweg (n919), Meidoornlaan en de Hospitaallaan.

Oplossingen voor de Hoofdweg zijn drempels, een inhaalverbod, bakplanten, een bebouwde kom maken en tot slot het beter aangeven van de snelheid die op de Hoofdweg moet worden aangehouden. Parkeergelegenheid is ook een probleem in Veenhuizen waardoor veel mensen in de berm gaan parkeren. Volgens de respondenten is de oplossing hiervoor dat er een betere wegwijzing komt en dat er bordjes komen dat mensen niet in de bermen mogen parkeren. Ook zijn er te weinig parkeergelegenheden bij Maallust wat erg gevaarlijk is. Ter afsluiting zijn er nog een aantal problemen bij het onderwerp fietsverkeer. Hierbij gaat het voornamelijk over het oversteken van de Hoofdweg. Dit is namelijk erg gevaarlijk, want dit gaat via fietsbruggen waar één fietser tegelijkertijd overheen mag waardoor er files van fietsers op de weg ontstaan. Ook is verlichting een probleem wat voor gevaarlijke situaties kan zorgen voor fietsers. Daarnaast zijn er nog een aantal geïnterviewden die zeggen dat fietsers moeite hebben met het vinden van fietspaden in Veenhuizen. Volgens respondenten is het beter aangeven van fietspaden met meerdere borden een goede oplossing.

Figuur 18. Bushalte bij de Hoofdweg

7. Openbare ruimte Veenhuizen

De openbare ruimte is een plek voor iedereen, een ontmoetingsplek, een plek om tot rust te komen of te sporten en daarnaast het aanzicht van het dorp. Wat er in de openbare ruimte gebeurt en hoe deze er uit ziet heeft veel invloed op het leef- en werkklimaat en woongenot. Om erachter te komen hoe respondenten de openbare ruimte van Veenhuizen ervaren zijn over dit thema zes vragen gesteld.

Zie hieronder de vragen:

- Hoe beleeft u de openbare ruimte in Veenhuizen?
- Wat vindt u van het (openbaar) groen in Veenhuizen?
- Bent u tevreden met het onderhouden van de openbare ruimte van Veenhuizen door de gemeente?
- Hoe tevreden bent u over het aantal bankjes, prullenbakken en honden uitlaatplekken in Veenhuizen?
- Wat vindt u van het aantal fiets- en wandelpaden in en rond Veenhuizen?
- Wat had u nog graag willen zien in de openbare ruimte van Veenhuizen?

Aan de hand van deze vragen zijn er een aantal thema's vaker naar voren gekomen.

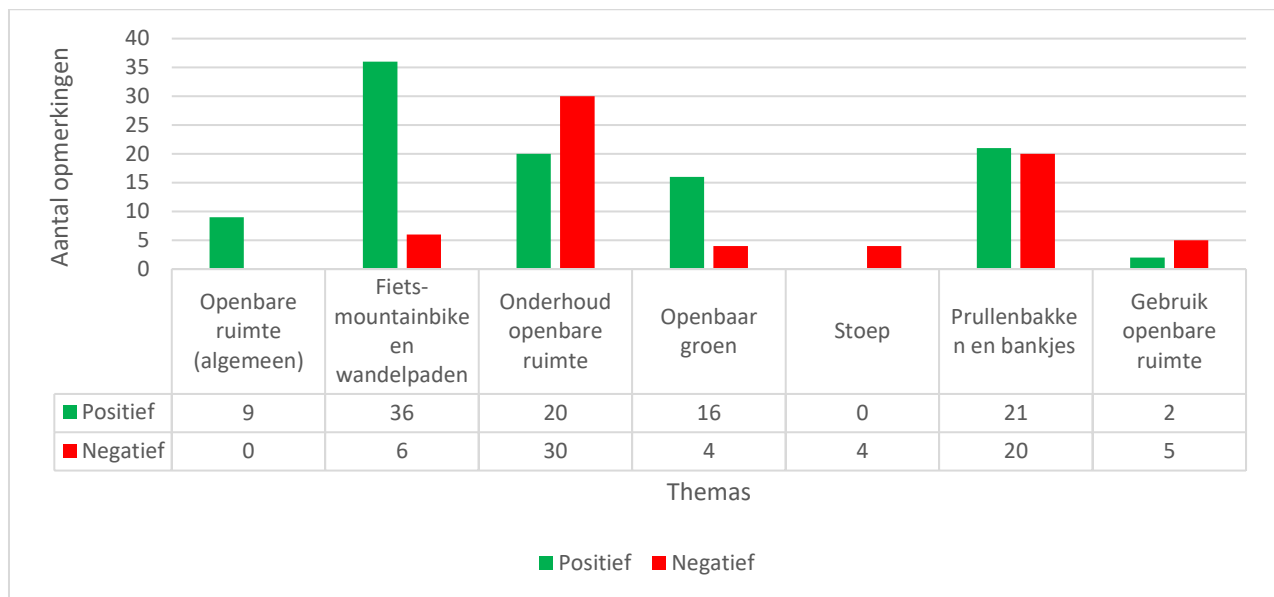
Zie hieronder de thema's:

- Openbare ruimte (algemeen)
- Fiets- mountainbike en wandelpaden
- Onderhoud openbare ruimte
- Openbaar groen
- Stoep
- Prullenbakken en bankjes
- Gebruik openbare ruimte

In figuur 20 valt te zien hoe veel positieve en negatieve opmerkingen respondenten hebben gemaakt over een thema. Hierdoor krijg je snel een beeld over hoe positief of negatief de respondenten zijn over verschillende onderwerpen binnen de openbare ruimte van Veenhuizen.

Figuur 19. Voorkant gevangenis museum

Figuur 20. Aantal positieve en negatieve opmerkingen per thema

In figuur 20 valt op dat respondenten vaker positief dan negatief spreken over de fiets- mountainbike en wandelpaden. Daarnaast waren respondenten ook vaker positief dan negatief over de thema's openbaar groen en de openbare ruimte in het algemeen. Over het thema openbare ruimte (algemeen) zijn alleen positieve opmerkingen gemaakt dit komt omdat weinig respondenten een oordeel hebben gegeven over het thema in zijn geheel. De respondenten die dit wel hebben gedaan waren allemaal positief.

Over het thema prullenbakken en bankjes zijn de opmerkingen verdeeld. Bij dit thema is het nodig om te kijken naar wat mensen positief of negatief vinden om een goed beeld van de situatie te krijgen.

Ook valt op dat respondenten over de thema's onderhoud openbare ruimte, stoep en gebruik openbare ruimte juist vaker negatief spreken dan positief.

Over sommige thema's werden ook wensen of verbeterpunten doorgegeven, deze zijn per thema ingedeeld.

7.1 Openbare ruimte (algemeen)

Negen respondenten zijn positief over de openbare ruimte in het algemeen.

Zij geven commentaar als:

"Ik ben heel tevreden over de openbare ruimte."

"Ik vind het wel open. Ik vind dat wel mooi hier. De ruimte en openheid."

"Openbare ruimte hier is heel mooi. Ik vergelijk het altijd een beetje met een typisch Italiaans dorpje. Helemaal onaangetast en ik vind het net een openluchtmuseum."

Er zijn geen negatieve opmerkingen over het thema openbare ruimte (algemeen).

7.2 Fiets- mountainbike en wandelpaden

Over De fiets- mountainbike en wandelpaden zijn 36 positieve opmerkingen gemaakt. 85,17% van de gemaakte opmerkingen is dus positief. Ook is er negen keer een negatieve opmerking gemaakt.

Respondenten zijn erg positief over het aantal fiets en wandelpaden. Ook over de kwaliteit van de paden zijn respondenten positief.

Er zijn ook respondenten die negatief spreken over de fiets en wandelpaden. Deze respondenten vinden bijvoorbeeld dat de bereikbaarheid te fiets niet goed genoeg is van en naar Veenhuizen.

Over dit thema zijn ook een aantal verbeterpunten en wensen aangegeven.

- Twee respondenten zouden het mooi vinden als er nog een mogelijkheid komt om te mountainbiken.
- Zes respondenten hebben nog behoefte aan een wandelroute in Veenhuizen. Twee van deze respondenten lijken het ook fijn om daar dan faciliteiten aan te koppelen om de hond uit te laten.
- Drie van de respondenten lijkt het fijn als er een fietspad naar Norg komt.

7.3 Onderhoud openbare ruimte

Over het onderhoud van de openbare ruimte is het grootste deel van de opmerkingen negatief. Dertig van de vijftig opmerkingen zijn negatief (60%). Ook zijn er twintig positieve opmerkingen.

De respondenten die positief zijn over het onderhoud vinden voor een groot deel dat de openbare ruimte prima onderhouden wordt echter vinden vijf van de positieve respondenten wel dat het vroeger beter was toen het door gedetineerde onderhouden werd.

Hieronder een aantal voorbeelden van positieve opmerkingen over het onderhoud:

“Bermen die worden goed gemaaid en in het voorjaar komen hier ook boomverzorgers langs om hier de straat te onderhouden dus vanuit daar zie ik wel dat er echt geïnvesteerd wordt in het groen om dat goed te houden.”

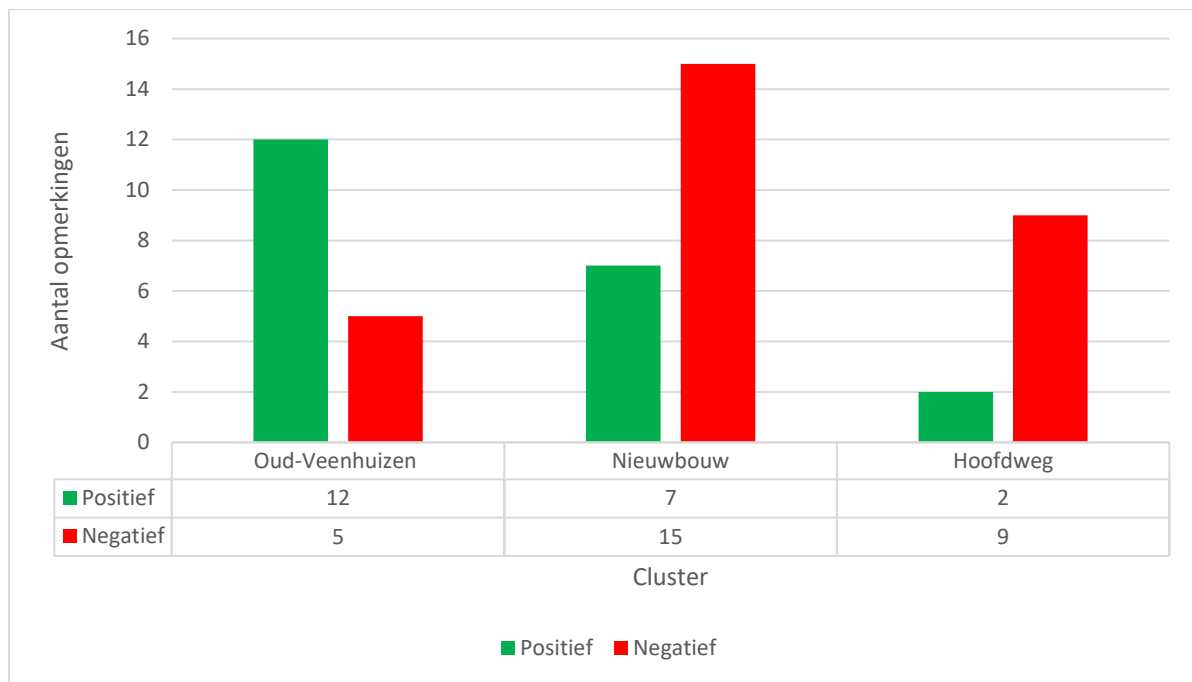
“De openbare ruimte wordt allemaal wel redelijk schoongehouden. Maar vroeger was het beter toen gedetineerde het dorp schoonhielden.”

“het valt ons op hoeveel onderhoud er gepleegd wordt. Eigenlijk is er iedere week wel een dienst hier die iets doet”

Respondenten die een negatieve opmerking hebben gemaakt over het onderhoud vinden dat hier meer aan gedaan mag worden. Het ligt er volgens veel respondenten wat verwaarloosd bij. Een reden hiervoor is volgens drie respondenten dat het niet duidelijk genoeg is welke instantie wat moet onderhouden.

Ook onder de negatieve opmerkingen komt vaak terug dat het onderhoud vroeger beter was. Totaal over het thema onderhoud (positief én negatief) vinden elf respondenten dat het onderhoud vroeger beter was.

In figuur 21 is te zien hoeveel positieve of negatieve opmerkingen er zijn gemaakt over dit thema per cluster.

Figuur 21. Aantal positieve en negatieve opmerkingen per cluster

In figuur 21 valt te zien dat alleen in het cluster het merendeel van de opmerkingen positief zijn. In de clusters Nieuwbouw en Hoofdweg is het grootste deel van de opmerkingen negatief.

Hieronder een verduidelijking over de positieve en negatieve opmerkingen per cluster:

Oud-Veenhuizen

- De positieve opmerkingen die zijn gemaakt door de respondenten in het cluster Oud-Veenhuizen gaan bijvoorbeeld over hoe vaak er gemaaid wordt. Ook over het onderhoud van laanbomen en over het schoonhouden van de weg zijn positieve opmerkingen gemaakt.
- De negatieve opmerkingen die zijn gemaakt in Oud-Veenhuizen gaan bijvoorbeeld over de bermen die er kapotgereden zijn waar niks aan wordt gedaan. Ook het snoeien van hagen mag volgens één respondent vaker gebeuren.

Nieuwbouw

- De positieve opmerkingen die zijn gemaakt door respondenten in het cluster Nieuwbouw gaan over het maaibeheer en het schoonhouden van wegen en paden met een bladblazer. Het groenbeheer wordt volgens respondenten die een positieve opmerking hebben gemaakt als prima ervaren.
- De negatieve opmerkingen die zijn gemaakt gaan over het onderhoud van sloten, parken en bermen deze worden volgens een groot deel van de respondenten slecht onderhouden. Ook aan het grote onderhoud wordt weinig aandacht besteed. Denk hierbij vooral aan het onderhouden van wegen en stoepen, deze liggen er volgens een aantal respondenten soms slecht en gevaarlijk bij.

Hoofdweg

- De positieve opmerkingen die zijn gemaakt door respondenten in het cluster Hoofdweg daar wordt in gezegd dat het onderhoud van de openbare ruimte prima is.
- De negatieve opmerkingen die zijn gemaakt gaan over het onderhoud van pleintjes, parkjes, paden, bestrating, putten en speeltoestellen deze worden volgens respondenten niet genoeg of nauwelijks onderhouden.

7.4 Openbaar groen

Het merendeel van de respondenten is positief over het openbaar groen in Veenhuizen. De opmerkingen waren voor 80% positief. Er wordt veel gezegd dat de omgeving groen en bosrijk is en dat er veel ruimte is.

Hier een paar voorbeelden:

“Er is hier veel bos en dat vind ik hartstikke prettig. Het groen in Veenhuizen vind ik helemaal goed!”

“Het openbaar groen is prima. We hebben de ruimte, we hebben een bos. Als je hier op een willekeurige dag het bos in gaat kom je eigenlijk niemand tegen. Dus er is zat ruimte.”

“ik vind het wel prima. Bosrijk en groen en mooie natuur. Geen stenen jungle.”

Het percentage negatieve opmerkingen over het openbaar groen was 20%. Volgens hen is de omgeving een beetje verslonsd en kan daar meer verbetering in komen. 75% van de respondenten die een negatieve mening hebben gegeven wonen in de Nieuwbouw. Een respondent geeft aan dat er een parkje is waar weinig aan gedaan wordt en een andere respondent zegt dat dat er van alles aangelegd is, maar niet wordt onderhouden. Er wordt verder niet op ingegaan wat en waar het openbaar groen precies verbeterd kan worden. Ook zijn er zeven wensen en verbeterpunten genoemd. Hierin valt op dat een aantal respondenten meer diversiteit zouden willen zien in het groen en voor dieren.

Een opsomming van de wensen en verbeterpunten:

- Meer kunnen doen met wilde bloemenmengsels voor insecten bijvoorbeeld, gerelateerd aan de natuur.
- Meer fruitbomen, zodat men peren en appels kan plukken, een walnotenboom en een hazelnootbomen.
- Meer diverse nestkasten, zoals voor eekhoorns en vleermuizen.
- Ecologisch bermbeheer en het maaibeleid aanpassen, zoals gefaseerd maaien.
- Meer ondergroei van struiken. Er zijn veel hoge bomen, maar er ontbreekt een laag.
- Betere balans tussen recreatie en natuuronderhoud.
- Iets voor starters en een gezamenlijke moestuin.

7.5 Stoep

Er zijn geen respondenten geweest die een positief oordeel hebben gegeven over de stoepen in Veenhuizen. 44% van de opmerkingen gaan over het gemis aan stoepen. Een respondent zegt dat het daarom ook niet is ingericht voor speciale bevolkingsgroepen en bejaarden. Twee respondenten vinden het ook een hinder dat men dan op straat gaat lopen, mede door de toename van toeristen.

De opmerkingen gingen voor 55% over het slechte onderhoud van de stoepen. Een respondent vertelt dat sommige stukken in de Nieuwbouw slecht worden onderhouden. De tegels liggen scheef en de bomen wortelen onder de bestrating door. Ook zegt een respondent dat de voetpaden bij de Kerklaan verbeterd kunnen worden en dat er bij het laatste stuk helemaal geen voetpad aanwezig is.

Wat opvalt is dat de respondenten die zich negatief over de stoepen hebben uitgesproken allemaal een leeftijd hebben tussen de 41 en 70 jaar. Hieruit kan je concluderen dat dit probleem dus niet speelt bij de jongere respondenten die zijn geïnterviewd.

7.6 Prullenbakken en bankjes

Over de prullenbakken en bankjes zijn de meningen verdeeld. Het aantal positieve opmerkingen is 51% en 49% van de opmerkingen is negatief.

De respondenten die hier positief over zijn zeggen dat er genoeg prullenbakken en bankjes zijn te vinden zijn in Veenhuizen.

Van de 51% positieve opmerkingen heeft 42% ook nog een reden gegeven voor hun oordeel. Ze vertellen dat er niet meer prullenbakken moeten komen, omdat men er volgens hen een bende van maakt en het afval ernaast gooit, dus het beter is om het afval mee naar huis te nemen. Ook zegt een respondent dat het zonde is als er in het bos bijvoorbeeld allemaal prullenbakken komen te staan, omdat prullenbakken niet mooi zijn.

Figuur 22. Bankje in Veenhuizen

De respondenten die een negatief oordeel hebben gegeven zijn van mening dat er meer prullenbakken en bankjes moeten komen in Veenhuizen. Ook geeft 20% aan dat de bankjes die er zijn vaak verouderd zijn.

Een aantal voorbeelden van negatieve oordelen:

*“Ik zou het wel fijn vinden om halverwege het zwembad te kunnen zitten ergens.
En prullenbakken vind ik altijd goed. Als je ziet wat sommige mensen overal
neerkwakken.”*

*“Als er nou hier en daar een vuilnisemmer stond dat zou wel prettig zijn. Als hier
en daar een extra prullenbak stond die ook geleegd zou worden dat zou top zijn.
Want er ligt nu wel veel zwerfaval van toeristen. Dat stoort mij wel.”*

*“Ik hoor klachten over te weinig prullenbakken, vooral als je de hond uitlaat en
hondenpoep moet weggooien, meer prullenbakken is dus geen overbodige luxe,
maar die moeten dan wel op tijd geleegd worden.”*

7.7 Gebruik openbare ruimte

Over het gebruik van de openbare ruimte zijn twee van de zeven opmerkingen positief en vijf negatief.

De respondenten die een positieve mening hebben vinden dat er veel plek is om de hond uit te laten.

Onder de respondenten die een negatieve opmerking hebben gemaakt over de openbare vinden twee respondenten het jammer dat er gebieden zijn afgesloten en rustgebieden zijn geworden voor het wild. De respondenten met deze mening zijn ouderen en wonen vaak al hun hele leven in Veenhuizen. Als kind mochten ze wel in die gebieden komen, maar nu niet meer en dat ervaren ze als een gemis.

De andere drie respondenten die een negatieve opmerking hebben gemaakt geven aan dat er meer speeltuinen moeten komen en ook iets voor de oudere jeugd. Ook zeggen twee respondenten dat er een veld is waar niks mee gebeurt en dat daar ook wel invulling aan kan worden gegeven. Er wordt niet verteld waar dat veld precies is.

Ook zijn er een aantal wensen en verbeterpunten genoemd. Die zijn hieronder uitgewerkt.

- Een aantal speeltoestellen
- Het rondje rondom de Slokkert (een beekje) weer openstellen om daar te kunnen wandelen.
- Een beweegpark voor alle leeftijden.
- Iets voor ouderen om daar te kunnen zitten, een soort ontmoetingsplek midden in de wijk.
- Eén respondent wil graag meer kunst zien in de openbare ruimte
- Twee respondenten hebben aangegeven dat de straatverlichting in Veenhuizen een verbeterpunt is.

Deelconclusie

Over het algemeen zijn respondenten erg tevreden over de openbare ruimte. Wel zijn er over het onderhoud van de openbare ruimte een groot aantal negatieve opmerkingen gemaakt. Hier is dus nog ruimte voor verbetering. Over het gebruik van de openbare ruimte zijn volgens respondenten ook nog wat dingen aan te merken. Over de fiets- mountainbike en wandelpaden in Veenhuizen is het grootste deel van de respondenten is erg positief.

8. Erfgoed

Erfgoed is ook een thema die behandeld is tijdens de gehouden interviews in Veenhuizen. Het thema is een spraakmakend thema, omdat Veenhuizen in 2021 is uitgeroepen tot UNESCO werelderfgoed. Bovendien zijn er in september 80 monumenten/objecten overgenomen door de Stichting Nieuwe Rentmeesters. Dit brengt verschillende veranderingen met zich mee, dus was Stichting Dorpsbelangen Veenhuizen benieuwd naar de mening van de bewoners over het erfgoed. Om achter deze meningen te komen, zijn er een aantal vragen opgesteld. Deze vragen waren:

- Wat vindt u ervan dat Veenhuizen de status van UNESCO werelderfgoed heeft gekregen?
- Hoeveel waarde hecht u aan het erfgoed van Veenhuizen?
- Wat vindt u ervan dat er 80 monumenten/objecten zijn overgenomen door 'Stichting Nieuwe Rentmeesters'?
- Wat zou u een goede invulling/bestemming vinden voor deze monumenten?

In dit hoofdstuk over erfgoed gaan we verder in op deze vragen met behulp van verschillende aspecten, namelijk:

- Waardering erfgoed
- UNESCO werelderfgoed
- Onderhoud panden
- De stichting 'Nieuwe Rentmeesters'
- Bestemming leegstaande monumenten

Over deze onderwerpen wordt een duidelijker beeld geschetst in dit hoofdstuk. Hechten de respondenten waarde aan het erfgoed? En wat vinden de respondenten van het onderhoud aan de panden? De mening van de respondenten over het erfgoed zal naar voren komen en het zal duidelijk worden wat de respondenten graag verder zouden willen zien veranderen en verbeteren wat betreft erfgoed. Ook zal naar voren komen wat de respondenten vinden van de stichting 'Nieuwe Rentmeesters' en wat daar de verbeterpunten en wensen zijn. Tot slot zal er aandacht worden besteed aan de verschillende suggesties die zijn gegeven door de respondenten voor invulling/bestemmingen voor de leegstaande panden.

8.1 Waardering erfgoed

In Veenhuizen is veel erfgoed te vinden. Er zijn meer dan 100 monumenten. Eén van die monumenten is het Verenigingsgebouw aan de Hoofdweg (zie figuur 23). Wat vinden de bewoners hier nou van? Hechten zij waarde aan dat erfgoed? Zeventien respondenten benoemen specifiek dat ze waarde hechten aan het erfgoed. De respondenten vinden de verschillende panden en monumenten bijzonder. Door die panden is het een interessant dorp en komen mensen hier wonen. Zes respondenten hebben gezegd dat ze waarde hechten aan het erfgoed omdat het ook bijdraagt aan het aantrekken van toerisme, dus zorgt voor inkomsten. Dit is weer positief voor de leefbaarheid. Eén respondent had als wens dat het erfgoed niet te veel gebruikt moet worden als commercieel instrument. Het geld dat wordt verdiend door toerisme moet ook gebruikt worden voor het behoud van de culturele waarden en de natuur waarden. Dit zorgt voor leefbaarheid en het waarborgen van het behoud van deze panden. Drie respondenten hebben gezegd dat ze wel waarde hechten aan het erfgoed, maar niks hebben met de status UNESCO Werelderfgoed. In paragraaf 8.2 wordt dit verder uitgewerkt.

Figuur 23. Het Verenigingsgebouw

Vier respondenten benoemden dat ze veel waarde hechten aan het erfgoed en dat ze het belangrijk vinden dat het erfgoed in zijn waarde blijft. Vijf respondenten geven ook aan dat zij, door de nieuwe aandacht over het erfgoed, hopen dat de panden beter onderhouden gaan worden. Een wens van één respondent was dat hierbij ook de buitenkant van de panden niet geschonden moeten worden, aangezien de buitenkant het verhaal van Veenhuizen weergeeft. Vijf respondenten noemden dat ze het zonde vinden dat een aantal van die panden aan

het verpauperen zijn. “Het ziet er niet uit”, werd ook wel gezegd door twee respondenten. Geconcludeerd kan worden dat de respondenten die iets hebben gezegd over de waardering van het erfgoed veel waarde hechten aan het erfgoed in Veenhuizen. Het is zonde dat er een aantal panden leegstaan, want het erfgoed brengt een positieve impact met zich mee voor het dorp. Daarnaast laat het erfgoed de geschiedenis van Veenhuizen zien en moet het erfgoed volgens respondenten behouden blijven. Waardering erfgoed is geanalyseerd op verschillen en overeenkomsten tussen de verschillende leeftijdscategorieën (zie tabel 16). Alle respondenten die iets hebben gezegd over waardering erfgoed hechten er waarde aan. Hierdoor is de kolom met respondenten die geen waarde hechten aan het erfgoed weggelaten. Dit is niet relevant aangezien er geen respondenten zijn die geen waarde hechten aan het erfgoed. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met 31 respondenten die geen opmerking hebben gemaakt over waardering van het erfgoed. Dit komt doordat deze respondenten antwoord hebben gegeven op de vraag of ze waarde hechten aan de UNESCO erfgoedstatus en niet op de vraag of ze waarde hechten aan het erfgoed in Veenhuizen algemeen. De UNESCO werelderfgoed status wordt behandeld in paragraaf 8.2.

Leeftijdscategorie	Aantal respondenten die waarde hechten aan erfgoed
18-25 jaar	4
26-40 jaar	3
41-55 jaar	7
56-70 jaar	7
70+	3
Totaal aantal respondenten	24

Tabel 16. Waardering erfgoed per leeftijdscategorie

Uit de opmerkingen die zijn gegeven door de respondenten kwamen vooral overeenkomsten, maar er is ook een verschil uit gekomen. Een overeenkomst is, is dat de respondenten uit verschillende leeftijdscategorieën het zonde vinden dat een aantal panden staan te verpauperen. Dit vinden ze zonde, omdat het erfgoed Veenhuizen een bijzonder dorp maakt. Bovendien geeft het erfgoed het verleden weer. Daarnaast werd ook als overeenkomst genoemd dat het erfgoed wel in zijn waarde moet blijven, dus beschermd moet worden. Wat als verschil uit de analyse is gekomen is dat de leeftijdscategorieën van 18 t/m 55 jaar noemden dat het erfgoed ook bijdraagt aan het aantrekken van toerisme en dus zorgt voor inkomsten. De oudere leeftijdscategorieën (56 jaar t/m 70+) benoemden dit niet, zij gingen vooral in op het in zijn waarde laten van het erfgoed en het opknappen. De leeftijdsgroep 18+ noemde ook dat het erfgoed in zijn waarde moet worden gelaten, maar er ook echt iets gedaan moet worden met de leegstaande panden. Echter, er kan geconcludeerd worden dat er niet veel verschillen zijn en dat de leeftijdscategorieën over het algemeen dezelfde mening hebben over waardering erfgoed.

8.2 UNESCO werelderfgoed

De titel UNESCO werelderfgoed is een veel besproken onderwerp onder de bewoners in Veenhuizen. Omdat Veenhuizen de titel in 2021 heeft gekregen, hebben de bewoners verschillende ervaringen en meningen over deze titel. Over de titel UNESCO werelderfgoed zijn in totaal honderdzeventien opmerkingen gemaakt. In tabel 17 is te zien dat er 53 positieve opmerkingen en 35 negatieve opmerkingen zijn gemaakt. Daarnaast zijn er twintig neutrale opmerkingen gemaakt en tien opmerkingen zijn verbeterpunten. Hieruit blijkt dat de respondenten overwegend positief zijn ten aanzien van de titel UNESCO Werelderfgoed.

Soort opmerking	Aantal
Positieve opmerkingen	53
Negatieve opmerkingen	35
Neutrale opmerkingen	20
Verbeterpunten	10
Totaal aantal opmerkingen over UNESCO	118

Tabel 17. Totaal aantal opmerkingen over UNESCO

Van de 53 respondenten met een positieve opmerking, vinden 38 respondenten de titel UNESCO werelderfgoed erg positief en zijn blij met de benaming. Van deze respondenten benoemen 22 er ook bij dat zij verwachten dat het een positieve impact gaat hebben op Veenhuizen. Onder een positieve impact wordt verstaan: meer kansen voor Veenhuizen, meer voorzieningen, beter onderhoud van de monumenten en het dorp, meer werkgelegenheid en een verbetering van de leefbaarheid. Vier respondenten benoemen nog dat de titel vooral leuk is voor de horeca en ondernemers. Deze vier respondenten vinden dat, omdat er door UNESCO meer toeristen naar Veenhuizen komen. Deze toeristen zorgen ervoor dat de (horeca)ondernemers meer gaan verdienen, omdat zij wat willen eten en drinken, bezoek brengen aan het Gevangenis museum, souvenirs mee willen nemen of iets anders kopen bij ondernemers. De (horeca)ondernemers profiteren van de toeristen, terwijl andere bewoners minder/niet profiteren van de toeristen volgens de vier respondenten. Door twee respondenten is aangegeven dat zij het UNESCO werelderfgoed vooral positief vinden, omdat de geschiedenis van Veenhuizen op deze manier bewaart blijft.

Bij de negatieve opmerkingen geven negen respondenten aan dat bewoners niks aan de titel hebben en de titel UNESCO werelderfgoed niks toevoegt. Zij vonden het niet nodig dat Veenhuizen deze titel kreeg. Ook zijn er acht respondenten die zich zorgen maken dat Veenhuizen de nieuwe Giethoorn of Orvelte worden. Dit zijn twee dorpen waar veel toerisme op af komt in zo'n mate dat er ook overlast van kan ontstaan. Dat is iets wat zij niet willen zien, maar wel bang voor zijn nu Veenhuizen UNESCO werelderfgoed is geworden. Aansluitend hierop merken zes respondenten op dat het drukker in het dorp wordt. Dit ervaren zij als negatief en staan daarom niet positief tegenover de verkregen titel. Daarnaast hebben vijf respondenten aangegeven dat zij bang zijn dat ondernemers, de gemeente of huizenkopers willen profiteren van het succes van Veenhuizen. Daardoor vrezen zij dat Veenhuizen in negatieve zin gaat veranderen. Drie respondenten gaven aan dat ze bang zijn voor extra regels voor hun woning en in Veenhuizen. Nog twee andere respondenten zeiden dat ze zich zorgen maken of nieuwe besluiten over UNESCO werelderfgoed wel met de bewoners wordt besproken. Er zijn ook negen respondenten die een neutrale houding tegenover UNESCO werelderfgoed hebben. Twee daarvan vonden het wel goed, maar niet heel bijzonder. De overige zeven hebben er niet echt een mening over en wachten het liever even af, omdat zij zich er niet zo heel erg in verdiept hebben.

In de analyse zijn ook de clusters apart genomen en is er gekeken naar positieve opmerkingen en negatieve opmerkingen per cluster en of hier verschillen in zaten. In tabel 18 kun je zien hoe vaak er iets is gezegd over UNESCO werelderfgoed per cluster en hoeveel opmerkingen positief of negatief waren. Daarbij is ook het percentage per cluster aangegeven, zodat de clusters met elkaar konden vergeleken worden. Tussen de clusters waren geen inhoudelijke verschillen. Het enige wat opviel was dat respondenten uit Oud-Veenhuizen en Hoofdweg bang zijn voor extra regels voor hun woning en verder in Veenhuizen door de titel UNESCO werelderfgoed. Verder kwamen de resultaten uit de interviews per cluster veel overeen en waren de meningen over alle clusters verspreid, dus dat de respondenten van de clusters dezelfde meningen delen. Daarentegen zijn er wel statistische verschillen. Als er wordt gekeken naar de percentages, is er in tabel 18 te zien dat de Hoofdweg de meeste positieve opmerkingen heeft gegeven. Oud-Veenhuizen heeft de minste positieve opmerkingen gegeven. Ook valt op dat Oud-Veenhuizen de meeste negatieve opmerkingen waren. Hieruit kan opgemaakt worden dat Oud-Veenhuizen het minst positief tegenover het UNESCO werelderfgoed staat. Daarnaast heeft de Nieuwbouw de minste negatieve opmerkingen met een en verreweg de meeste positieve opmerkingen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de Nieuwbouw het meest neutraal is over de titel. Dit komt doordat de Nieuwbouw het minste te maken heeft met de bijkomende drukte, aldus de respondenten uit de Nieuwbouw. Tot slot is in tabel 18 te zien dat de respondenten van de Hoofdweg de meeste verbeterpunten hebben benoemd in vergelijking met de Nieuwbouw en Oud-Veenhuizen.

Cluster:	Hoofdweg		Nieuwbouw		Oud-Veenhuizen	
Positieve opmerkingen	16	49%	20	47%	17	40%
Negatieve opmerkingen	10	30%	10	23%	15	36%
Neutrale opmerkingen	2	6%	11	26%	7	17%
Verbeterpunten	5	15%	2	5%	3	7%
Totaal aantal opmerkingen	33	100%	43	100%	42	100%

Tabel 28. Aantal opmerkingen over UNESCO per cluster

Hieronder zijn de verbeterpunten die benoemd zijn over het UNESCO werelderfgoed door de respondenten uit alle clusters aangegeven. Vier respondenten benoemen dat zij hopen dat de titel UNESCO werelderfgoed en het geld dat daaraan verdiend wordt, wordt gebruikt voor onderhoud in Veenhuizen zelf en onderhoud van de monumenten/panden. Een andere respondent benoemd dat met het geld de openbare ruimte beter onderhouden kan worden, zoals speeltoestellen, pleintjes, gras weg tussen de tegels et cetera. Volgens twee respondenten moet er ook opgelet worden op de hoeveelheid afval dat toerisme met zich meebrengt. Ze willen graag dat het netjes blijft in Veenhuizen. Twee andere respondenten vinden dat het toerisme wat de titel UNESCO met zich meebrengt, in goede banen geleid moet worden, zodat er een goede balans ontstaat tussen een toeristendorp en een dorp met een fijne leefomgeving. Tot slot benoemd één respondent dat er geen eenheid zit in de verkeers- en aanwijzingsborden, zoals borden die Maallust of het Gevangenis museum aangeven. De respondent zou graag willen zien dat de borden in de oude omgeving past van Veenhuizen, zoals de stenen bij de ingang van het dorp.

8.3 Onderhoud panden

“Het moet geen Pauperparadijs worden”

Tijdens het verkenningsbezoek van Veenhuizen op 16 november door de klas is opgevallen dat naast alle prachtige panden die er staan, er ook een paar leegstaande panden zijn in het dorp. Deze zijn verpauperd

geraakt in de afgelopen jaren. Wat vinden de bewoners hiervan? De respondenten noemden verschillende panden die leegstaan, bijvoorbeeld de oude scholen, de katholieke kerk en de winkel. Ook een aantal gebouwen aan de Hoofdweg en een aantal panden aan de Meidoornlaan (zie figuur 24) en de Kerklaan staan leeg. De 26 respondenten die iets hebben gezegd over het onderhoud van de panden vindt dat het onderhoud aan bepaalde panden vele malen beter kan. Ze vinden het zonde, want het zijn monumenten. “Je bent als het ware kapitaal aan het vernietigen, juist nu er woningnood is”, aldus één respondent. In Oud- Veenhuizen is door een respondent benoemd dat het dubbel is, want zij moeten qua onderhoud aan allemaal regels voldoen en andere panden zijn helemaal aan het verloederen. Er zijn plannen geweest voor het opknappen van die panden, maar er is nog steeds niks veranderd. Het schiet maar niet op volgens twee respondenten.

Figuur 24. Leegstaand monument aan de meidoornlaan

Een positieve noot van één respondent om dit kopje mee af te sluiten; in de afgelopen tien, vijftien jaar zijn er ook al een aantal gebouwen opgeknapt en hebben een nieuwe functie gekregen. Voorbeelden hiervan zijn Bitter en Zoet en Maallust. Elf respondenten hopen dat naar aanleiding van de UNESCO werelderfgoed status en de nieuwe partij stichting Nieuwe Rentmeester de panden weer in ere hersteld zullen worden. Dit zorgt ook voor een betere uitstraling van het dorp. Aan stichting ‘Nieuwe Rentmeester’ om die panden weer in ere te herstellen en er goede bestemmingen voor te vinden.

8.4 Stichting Nieuwe Rentmeester

De stichting 'Nieuwe Rentmeester' is een nieuwe partij in het dorp. Staan de respondenten positief, negatief of neutraal tegenover deze nieuwe partij? De opmerkingen zijn onderverdeeld in een negatieve, positieve of neutrale houding tegenover deze stichting. Ook zijn er door de respondenten veel verbeterpunten voor de stichting gegeven. Deze zijn onderaan dit kopje samengevat.

Soort opmerking	Aantal
Positieve opmerkingen	22
Negatieve opmerkingen	26
Neutrale opmerkingen	14
Totaal aantal opmerkingen over stichting 'Nieuwe Rentmeesters'	62

Tabel 19. Aantal opmerkingen over Stichting Nieuwe Rentmeester

In totaal zijn er 62 opmerkingen gemaakt over de Stichting Nieuwe Rentmeesters. Hierbij is rekening gehouden met respondenten die zowel een positieve als een negatieve opmerkingen hebben gegeven. Er zijn 22 respondenten met een positieve opmerking tegenover de stichting Nieuwe Rentmeester (zie tabel 19). Zij zijn blij dat er iets zal worden gedaan aan de leegstaande panden (zie figuur 25). Ze zijn blij dat die panden weer een nieuwe invulling krijgen. Nieuwe invullingen die passen bij Veenhuizen (zie paragraaf 8.5). Vier respondenten benoemden dat zij blij waren dat er eindelijk iemand is die voor het vastgoed gaat zorgen, want leegstand is niet goed voor een dorp.

De stichting moet de rol van het tegengaan van verpaupering en behoud aannemen, aldus vier respondenten. Vier andere respondenten benoemden dat het belangrijk is dat de panden weer in ere worden hersteld, want anders is het "hartstikke zonde". Eén respondent zag het als een leuk en spannend traject voor het dorp. Wat opvalt is dat er meer negatieve opmerkingen waren dan positieve. In totaal hebben 26 respondenten een negatieve opmerking gemaakt tegenover de stichting (zie tabel 19). Voor deze respondenten is het onduidelijk wat de visie is van de stichting. Wat willen ze bereiken? Wat willen ze gaan doen? Wat zijn de gevolgen voor de toekomst? Drie respondenten benoemen dat ze niet hopen dat het weer een commercieel project is voor het aantrekken van toerisme. Ze willen dus dat het project echt voor de bewoners is, maar ook dat de bewoners betrokken worden bij het project. Belangrijk is dat de nieuwe invullingen passen bij Veenhuizen (zie paragraaf 8.5). Doordat er door de stichting niet duidelijk wordt aangegeven wat hun plan is, zorgt dat bij deze respondenten voor onrust. Veertien respondenten

hebben een neutrale opmerking gegeven (zie tabel 19). Deze respondenten zeggen dat ze nog niet veel van de stichting weten en gehoord hebben en kunnen daarom niet hun mening geven over deze nieuwe partij. Drie respondenten benoemen specifiek dat ze de wens hebben dat er plannen worden gemaakt in samenwerking met de bewoners, ze hebben behoefte aan meer communicatie tussen de stichting en de bewoners. De respondenten willen op tijd worden betrokken bij de plannen. Doordat ze de stichting nog niet goed kennen vinden ze dat soms wel eens spannend. Negen respondenten hebben gezegd dat de communicatie tussen de stichting en de bewoners beter kan. Dit is dan ook een verbeterpunt dat werd aangedragen. Suggesties voor communicatie werden ook genoemd. Twee respondenten benoemden het idee voor een nieuwsbrief. Hierin kan bijvoorbeeld een verslag van de ontwikkelingen via de mail. Ook was een wens dat het organiseren van bijeenkomsten vaker kan, dit werd door vier respondenten benoemd. Op die manier hebben de bewoners ook inspraak en kunnen ze ideeën aanleveren. Het samen doen, om er zo voor te zorgen dat het niet een individualistisch dorp wordt.

Figuur 25. Leegstaand en verpauperd pand naast Norgerhaven

Cluster:	Hoofdweg		Nieuwbouw		Oud-Veenhuizen	
Positieve opmerkingen	5	36%	9	36%	8	35%
Negatieve opmerkingen	6	43%	9	36%	11	48%
Neutrale opmerkingen	3	21%	7	28%	4	17%
Totaal aantal opmerkingen	14	100%	25	100%	23	100%

Tabel 20. Aantal opmerkingen over stichting Nieuwe Rentmeesters per cluster

In tabel 20 zijn het totaal aantal opmerkingen verdeeld over de clusters. Om de clusters goed te kunnen vergelijken is gebruik gemaakt van procenten. Als je de hoeveelheid opmerkingen per soort vergelijkt per cluster op procentueel niveau (zie tabel 20) zie je dat de respondenten in Oud-Veenhuizen het meest negatief tegenover de Stichting Nieuwe Rentmeesters staan met 48%. Dit cluster is het meest negatief, omdat de respondenten uit dit cluster het meest noemen dat ze vinden dat de communicatie tussen Stichting Nieuwe rentmeesters en de bewoners beter kan en dat ze het jammer vinden dat de toekomstvisie van de partij nog niet helder is. Als je kijkt naar het aantal positieve opmerkingen zie je nauwelijks verschillen tussen de clusters. Wat je nog meer ziet is dat in de Nieuwbouw het aantal positieve en negatieve opmerkingen gelijk zijn. Daarnaast is er in de tabel te zien dat er in elk cluster ook een aantal respondenten waren die een neutrale opmerking hadden tegenover de stichting, vooral in de Nieuwbouw met 28% (zie tabel 20). Zij weten nog niet veel van de partij en hadden daarom een neutrale mening.

8.5 Bestemming leegstaande panden

Tijdens het interview is er de vraag gesteld of de respondenten ideeën hadden over bestemmingen voor de leegstaande monumenten. Op deze vraag zijn er heel veel antwoorden gekomen met veel verschillende ideeën, maar tussen clusters of leeftijdscategorieën was geen terugkerend verschil te zien in de ideeën die ze gaven. Hierdoor is dit onderwerp algemeen behandeld. De suggesties die zijn gegeven kunnen goed gebruikt worden door de stichting Nieuwe Rentmeesters. In figuur 26 staat in een woordwolk aangegeven welke bestemmingen werden genoemd. Hoe groter het woord, hoe vaker het idee voor die bestemming is genoemd. Onderaan staat nog een cirkeldiagram (figuur 28) die in één oogopslag aangeeft wat voor bestemmingen zijn benoemd en hoeveel respondenten dat hebben gezegd.

Figuur 26. Wordwolk over bestemmingen leegstaande panden

Door elf respondenten werd aangedragen om de ruimte te gebruiken als woningen. Ze vinden meer woningruimte belangrijk, omdat dat zorgt voor een betere dynamiek in Veenhuizen. Vijftien respondenten gaven aan dat ze wel starterwoningen wilden zien in de leegstaande monumenten. Dit werd door zowel jongeren als ouderen genoemd. Hiervoor kunnen de panden rondom Norgerhaven en Esserheem (zie figuur 26) gebruikt worden. Daarnaast gaven veertien respondenten aan dat zij seniorenwoningen wilden zien in de monumenten. Door vijf respondenten werd aangegeven om een ouderencomplex in Veenhuizen te realiseren. Dit werd niet alleen door ouderen aangegeven, maar ook door jongeren. Dit kan volgens hen in grotere gebouwen, zoals het directiehotel. In deze grotere gebouwen kunnen volgens zeven respondenten ook appartementen gerealiseerd worden en volgens twee respondenten een combinatiewoning gemaakt worden waar ouderen op de begaande grond wonen en jongeren/starters op hogere verdiepingen.

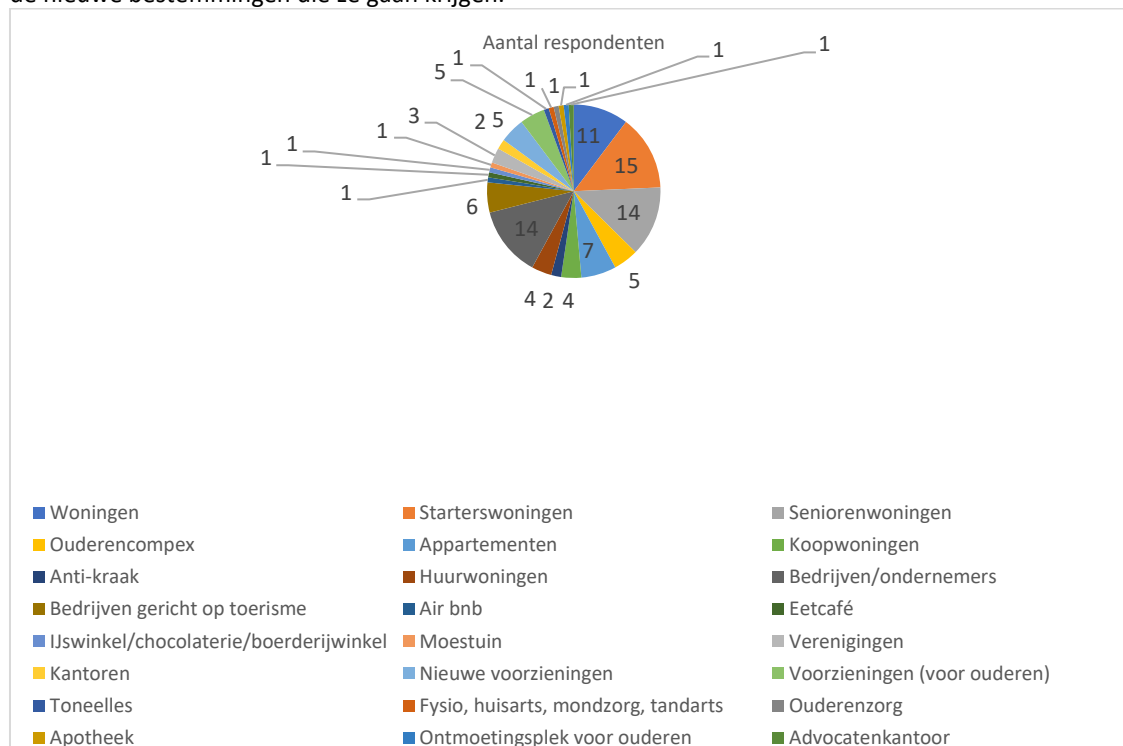
Figuur 27. Leegstaand en verpauperd pand naast Norgerhaven

Volgens vier respondenten moet er ook gekeken worden naar het plaatsen van huurwoningen, maar door andere vier respondenten moeten er ook koopwoningen geplaatst worden zodat de gebouwen beter onderhouden worden. Tot slot vertelden twee respondenten dat zij de bestemming anti-kraak ook goed vinden in de leegstaande monumenten. Er werd niet alleen iets gezegd over woningruimte, maar ook over bedrijfjes en ondernemers. Veertien respondenten zeiden dat ze wel bedrijfjes of ondernemers willen zien. Aansluitend hierop gaven negen respondenten aan dat bedrijfjes, ondernemingen of andere bestemmingen die wel moeten passen in de sfeer van Veenhuizen en iets unieks moeten toevoegen aan het dorp. Zes respondenten zouden graag zien dat de bedrijfjes op toerisme gericht zijn, zoals Maallust, Kaaslust of Piepers & Paupers. Twee respondenten gaven aan dat de nieuwe initiatieven in de panden rondom het Gevangenismuseum geplaatst kunnen worden. Verenigingen zijn ook een paar keer genoemd als bestemming voor de monumenten. Drie respondenten vonden dat dat ook goed past in de leegstaande monumenten. Het maakte hun niet

veel uit wat voor verenigingen erin komen. Vervolgens benoemden twee respondenten dat kantoren ook een goede functie zouden zijn in de panden, zoals een advocatenkantoor.

Vijf respondenten wilden graag nieuwe voorzieningen in de leegstaande monumenten. Hierbij werd door (andere) vijf respondenten verteld dat er ook voorzieningen voor ouderen bij moeten komen, zoals fysiotherapie, mondzorg/tandarts, huisarts, ouderenzorg en cetera. Bij deze voorzieningen (voor ouderen) werd gesuggereerd dat dit in wat grotere gebouwen gerealiseerd kan worden, zoals het Verenigingsgebouw.

Wat de respondenten nog mee willen geven is dat er partijen gezocht moeten worden die wat moois willen bijdragen aan Veenhuizen. Daarbij wensen ze ook dat het dorp meer betrokken wordt met de nieuwe bedrijfjes en ondernemers. En bovenal hopen de respondenten dat monumenten beter onderhouden gaan worden door de nieuwe bestemmingen die ze gaan krijgen.

Figuur 28. Aantal respondenten per invulling leegstaande panden

Deelconclusie

Al met al is het thema erfgoed een veelbesproken thema wat nu heel erg speelt in het dorp. De respondenten hechten veel waarde aan het erfgoed. Er is veel genoemd dat het onderhoud aan de panden in Veenhuizen vele malen beter kan, want er staan veel panden te verpauperen. Dit vinden de respondenten zonde. Hierdoor zijn de respondenten over het algemeen blij met de komst van de nieuwe partij 'Stichting Nieuwe Rentmeesters'. Echter, veel respondenten weten niet wat de plannen zijn van deze stichting. De respondenten hebben behoefte aan een betere communicatie tussen het dorp en de stichting. Er zijn door de respondenten veel suggesties genoemd voor invullingen/bestemmingen voor deze leegstaande panden. Daarnaast is ook de toekenning van de UNESCO werelderfgoed status aan Veenhuizen besproken. Veel respondenten staan positief tegenover deze status en denken dat het een positieve impact gaat hebben voor het dorp. Anderen vinden de status geen toegevoegde waarde of zijn bang voor overlast door toeristen. Veenhuizen kan toeristen blijven aantrekken, maar de wens is dat dit niet ten koste gaat van de leefomgeving van de bewoners. Hier moet een balans in gevonden worden.

9. Recreatie en toerisme

Lekker een drankje doen met de buurvrouw? Of toch even naar een bepaald evenement in het dorp? Misschien klinkt het heel normaal maar zo makkelijk is het niet. Er zijn in elk dorp bepaalde voorzieningen of evenementen waar een dorpsbewoner blij mee kan zijn of juist helemaal niet. In het stuk recreatie en toerisme wordt aan de hand van de gegeven interviews in Veenhuizen conclusies getrokken over waar zij positief of negatief over zijn en waar deze bewoners nog behoefte aan hebben.

De vragen die zijn gesteld aan de respondenten over recreatie en toerisme zijn:

- Wat voor overige invloed heeft het toerisme op het dorp volgens u?
- Wat vindt u van de kwaliteit van de recreatie in Veenhuizen?
- Vindt u dat er voldoende recreatie is voor de bewoners van het dorp zelf en wat mist u qua recreatie?
- Heeft u belang bij evenementen zoals het Pauperparadijs?
- Waar zou u wel en waar liever niet toeristisch/recreatieve activiteiten willen zien?
- Welke vormen van recreatie had u graag nog willen zien in het dorp?
- Wat betekenen volgens u de toeristisch/recreatieve voorzieningen in Veenhuizen (zoals het gevangenis museum, het Maallustcomplex, Coco Maria, etc.) voor de leefbaarheid?

Onder het thema Recreatie en toerisme vallen vier kleinere categorieën die zullen worden behandeld. Er zal worden onderzocht hoe de respondenten denken over de recreatie en toerisme in Veenhuizen. Er zal ook worden gekeken of er nog behoefte is naar meer recreatie en toerisme of juist niet. De vier kleinere categorieën zijn:

- Evenementen
- Invloed recreatie op leefbaarheid
- Kwaliteit recreatie en toerisme
- Overlast recreatie en toerisme

Door eerst een tabel te maken waarin je de thema's tegenover een positieve en negatieve opmerkingen te zetten krijg je snel een beeld van hoe positief de respondenten zijn over bepaalde punten.

	Recreatie & toerisme		Evenementen		Invloed recreatie op leefbaarheid		Kwaliteit recreatie & toerisme		Overlast recreatie & toerisme		Totaal	
Positieve opmerkingen	9	10%	24	26,6%	18	20%	25	27,9%	14	15,5 %	90	100%
Negatieve opmerkingen	2	3,5%	2	3,5%	16	28,1%	5	8,8%	32	56,1%	57	100%

Tabel 21. Positief of negatieve opmerkingen recreatie en toerisme

9.1 Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme heeft in totaal negen positieve opmerkingen van de respondenten ontvangen en twee negatieve. Over het algemeen zijn de meeste respondenten tevreden over de recreatie en toerisme (81.8%). Van de respondenten zegt 18.2% wel nog wat te missen aan de hand van recreatie in Veenhuizen. De respondenten vinden het behouden van de dynamiek in Veenhuizen ook erg van belang. Over het algemeen vinden de respondenten dan ook dat dit niet verstoord mag worden door het toerisme en de recreatie in Veenhuizen.

Over de recreatie van het dorp zijn de respondenten zeer positief over. "Er is genoeg" werd door veel respondenten gezegd. De respondenten geven aan veel gebruik te maken van het zwembad in de zomer. Wel gaven ze aan dat er behoefte is naar een sportschool.

Figuur 29. Maallustbiertje

9.2 Evenementen

Voor het onderwerp evenementen hebben de respondenten in totaal 24 positieve opmerkingen -en twee negatieve gegeven. Rond 92% van de opmerkingen zijn dus positief over evenementen. Over het algemeen zijn de respondenten heel positief over de evenementen in Veenhuizen die er nu zijn. De respondenten die niet staan te popelen zijn vooral kritisch over de overlast. Maar is er ook behoefte naar meer?

Een klein aantal van de respondenten (11%) heeft aangegeven dat zij meer behoefte hebben aan evenementen. Deze mensen zijn erg positief over het Pauperparadijs en zien daarom ook graag vaker evenementen waar een groter deel van Veenhuizen aan mee kan doen. Er zijn door twee respondenten ook nog verbeterpunten aangegeven in verband met de evenementen. Twee respondenten gaven aan dat er meer parkeergelegenheid moet komen tijdens evenementen. Ook gaven vijf respondenten aan dat de evenementen de leefbaarheid van Veenhuizen bevorderen. Het grote gedeelte is dus wel positief over de evenementen in Veenhuizen.

9.3 Invloed recreatie op leefbaarheid

Invloed van de recreatie op de leefbaarheid. Een onderwerp met verschillende meningen. Dit is dan ook te zien in de opmerkingen die de respondenten hebben gegeven. In totaal zijn er 34 antwoorden gegeven over de invloed van recreatie op de leefbaarheid, waarvan achttien (53%) positief en zestien (47%) negatief.

Uit de resultaten van het positieve inzicht van de respondenten zijn verschillende uitkomsten gekomen. De respondenten hebben voor het grootste deel hun positieve kijk te danken aan het toerisme in Veenhuizen. Het toerisme zorgt namelijk dat Veenhuizen een leefbaar en sociaal actief dorp is geworden. Zo is er de mogelijkheid om een biertje te drinken bij de Maallust in figuur 29. De desbetreffende bewoners vinden dat zonder toerisme, Veenhuizen er snel "leeg" komt uit te zien. Een uitdaging voor Veenhuizen is om te kijken hoe Veenhuizen deze toeristen kan behouden zodat het dorp de levendige uitstraling behoudt die het nu heeft. Deze hoeveelheid van toerisme zorgt ook voor bepaald (vrijwilligers)werk wat ook een positieve invloed heeft op de leefbaarheid van Veenhuizen.

Naast veel positief gehoor over de invloed van recreatie op de leefbaarheid in Veenhuizen van de respondenten waren toch 47% van de gegeven antwoorden negatief. Dit aantal laat zien dat overlast voor bepaalde bewoners toch als een probleem wordt ervaren. Deze respondenten vinden dat de hoeveelheid toeristen in het dorp veel geluid produceert, afval achterlaat en zich niet aan de regels houden. Respondenten merken bijvoorbeeld erg dat toeristen vaak over de autoweg heen lopen om zo een leuke foto te maken. Dit is voor de toeristen erg gemakkelijk, maar dit kan ook voor gevaarlijke situaties zorgen. Ook zijn bepaalde respondenten niet tevreden over de vervuiling wat toeristen op de wandelpaden achterlaten rondom Veenhuizen en rondom het gevangenis museum. Een aantal respondenten vinden het dan ook jammer dat de gevangenis geen invloed meer heeft op het onderhoud van de openbare ruimte in Veenhuizen.

Ook hebben drie respondenten laten weten dat zij een grote angst hebben dat Veenhuizen een Giethoorn wordt. Giethoorn is een erg populair en toeristisch dorp in Nederland. Bepaalde respondenten in dit onderzoek zien echter dat er in Giethoorn wordt geleefd voor het toerisme en niet voor het dorp. Dit moet niet het geval worden in Veenhuizen in de ogen van de desbetreffende respondenten.

Door middel van de antwoorden die respondenten hebben gegeven in de interviews is er een woordwolk gecreëerd. Deze woordwolk is te zien in figuur 30. Hier staan de meest gebruikte woorden die in de interviews zijn gebruikt voor het onderwerp recreatie & toerisme.

Figuur 30. Woordwolk positieve en negatieve opmerkingen recreatie en toerisme

Vanuit de antwoorden die zijn gegeven door de respondenten is te zeggen dat de bewoners van Veenhuizen vinden dat zij een klein dorp zijn. Het eerste waar de respondenten dan ook erg positief over zijn is de hoeveelheid keuze die er in Veenhuizen te vinden is aan recreatie. Er is elke week één keer een frietkraam te vinden in Veenhuizen waar je snacks kunt halen. Hiernaast zijn er genoeg opties om even een lekker drankje bij de Maallust te doen of bij Bitter en Zoet.

Ook zijn de respondenten positief over de kwaliteit van het toeristische deel in Veenhuizen. De respondenten vinden het mooi dat Veenhuizen, door de status die zij hebben ontvangen door hun geschiedenis, er ook meer mogelijkheid komt voor een verhoging van de kwaliteit in toeristische activiteiten in Veenhuizen. Het gevangenis museum wordt als positief ervaren voor jong en oud. Het geeft een goede omschrijving wat Veenhuizen is en was. Hoe de Nederlandse generaal Van den Bosch de Koloniën van Weldadigheid heeft opgezet tot aan hoe mensen nou in de gevangenis van Veenhuizen terecht zijn gekomen. Ook het Pauperparadijs is niet te vergeten in de gedachten van de respondenten als het gaat om wat voor kwaliteit dit met zich meebrengt. Het Pauperparadijs is een mooi en accuraat verhaal over Veenhuizen en de respondenten zijn er uitermate blij mee.

Naast veel positieve antwoorden die zijn gegeven zijn er ook negatieve uitspraken gedaan over de kwaliteit van recreatie en toerisme. Het grootste antwoord vanuit de respondenten is dat de recreatie niet meer in het originele beeld past van Veenhuizen. Zij zien liever een stijl die de cultuurgeschiedenis van het oude Veenhuizen representeert. Dit is dan ook de grootste wens van de desbetreffende respondenten. Dit komt door de grote geschiedenis die Veenhuizen met zich meedraagt. Deze geschiedenis is dan ook beloond met het UNESCO Werelderfgoed titel waar de respondenten dan ook erg trots op zijn. Om deze geschiedenis te behouden is het van belang dat de bouwstijl in Veenhuizen ook in de toekomst de geschiedenis van Veenhuizen in beeld brengt. Er wordt daarom zeker afgeraden om Veenhuizen om te laten bouwen in moderne stijlen zoals de moderne bouwstijl die hedendaags veel wordt toegepast. Strakke lijnen en muren die bijna compleet van glas zijn gemaakt worden dus een lastige optie.

Figuur 31. Piepers en Paupers

De respondenten zijn ook niet tevreden met de kwaliteit van de wandelpaden. Door crossende quads en een toename van het toerisme in Veenhuizen, zorgt dit ook meer vervuiling op de paden. Er wordt een groot gemis ervaren over het onderhoud van deze paden en is hierom één van de grote uitdagingen voor Veenhuizen.

9.5 Overlast recreatie en toerisme

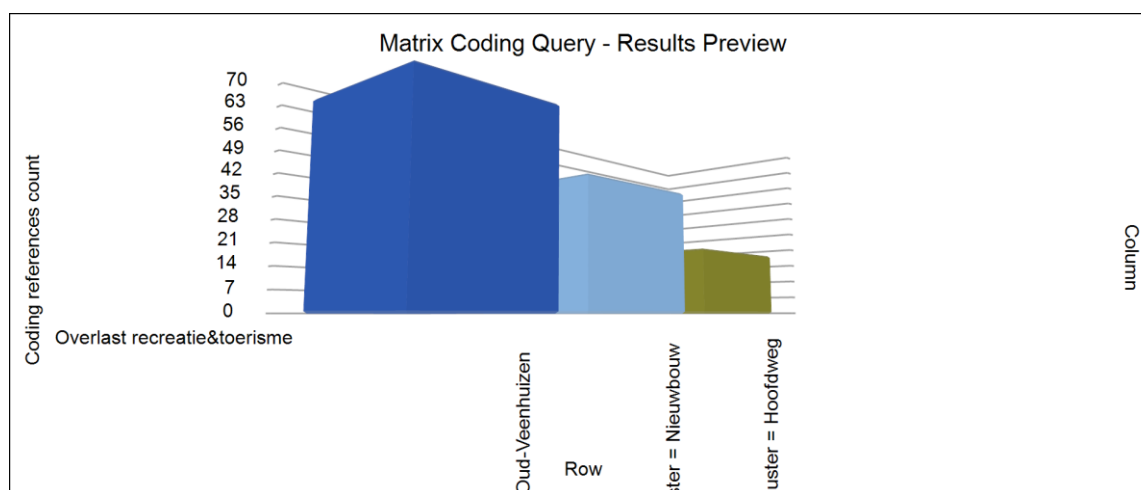
Over het onderwerp overlast binnen het thema recreatie en toerisme veertien positieve en 32 negatieve opmerkingen door de respondenten gegeven. Dit geeft aan dat er sprake is van overlast. Er zijn dus ook positieve opmerkingen gegeven over de overlast. Hiermee wordt niet bedoeld dat de overlast goed is, maar het wel goede dingen met zich mee kan brengen. Veel respondenten vinden het bijvoorbeeld prima om de muziek van het Pauperparadijs te horen vanuit huis. Ook is er gezegd dat het toerisme voor omzet zorgt, want er zou meer omzet zijn als er meer toeristen in het dorp komen. De negatieve punten die worden benoemd zijn:

- Toeristen die voor afval en rotzooi zorgen
- Toeristen die gevaarlijk rijden, omdat ze willen kijken naar bepaalde monumenten
- Toeristen die lopen en fietsen op gevaarlijke plekken
- Evenementen die voor geluidsoverlast zorgen

De verbeterpunten die door de respondenten zijn gegeven zijn dat er beter moet aangegeven worden hoe je bij alle recreatie komt, bijvoorbeeld met borden die dit goed aangeven. Ook werd aangegeven dat de recreatie wel meer buiten het dorp mocht komen net als bijvoorbeeld Coco Maria.

Vijf respondenten gaven aan dat er een goede balans moet komen tussen de bewoners van Veenhuizen en de toeristen zodat het hier prettig blijft om te wonen.

Is er ook een verschil in cluster in de hoeveelheid overlast dat zich speelt bij de respondenten? In totaal zijn er 135 opmerkingen gedaan over het onderwerp overlast van recreatie en toerisme.

Figuur 32. Hoeveelheid overlast van recreatie en toerisme per cluster

	Oud-Veenhuizen		Nieuwbouw		Hoofdweg		Totaal	
Opmerkingen overlast	65	48,1%	45	33,3%	25	18,5%	135	100%
Gemiddeld aantal opmerkingen	3,61		1,875		1,92		2,45	

Tabel 22. Overlast opmerkingen

In tabel 22 is er te zien dat in Oud-Veenhuizen de meeste overlast is door de recreatie en toerisme. Daarna de Nieuwbouw met een stuk minder opmerkingen, daarna de Hoofdweg met het minst opmerkingen. Er moet wel rekening gehouden worden met dat de clusters niet alle drie evenveel interviews hebben afgelegd. Door het aantal opmerkingen te delen met het aantal interviews in dat cluster krijg je het gemiddelde aantal opmerkingen van dat cluster. Met dit gemiddelde kan er worden geconcludeerd welk cluster de meeste overlast heeft van het recreatie en toerisme in Veenhuizen. Aldus hebben de respondenten die wonen in Oud-Veenhuizen de meeste overlast van de recreatie en toerisme omdat zij het hoogste gemiddelde opmerkingen hebben bij overlast recreatie en toerisme.

Deelconclusie

Kort samengevat zijn de meeste respondenten tevreden en blij met de evenementen in Veenhuizen. Wel hebben sommige respondenten de behoefte aan meer parkeergelegenheid tijdens deze evenementen. De respondenten zijn verdeeld in meningen over wat het toerisme doet met de leefbaarheid van het dorp. Ongeveer de helft denkt hier positief over, omdat het toerisme het dorp levendig houdt. De andere helft denkt hier iets negatiever over. Dit komt vooral door de overlast dat het toerisme met zich mee kan brengen in Veenhuizen. De respondenten willen dat het toerisme niet te veel wordt zodat Veenhuizen geen tweede Giethoorn of Orvelte wordt. De respondenten vinden dat er genoeg aan recreatie is in Veenhuizen. Over de kwaliteit van de recreatie zijn de respondenten positief. De respondenten vinden het wel belangrijk dat de recreatie nog in het originele beeld van Veenhuizen past. De respondenten geven aan dat er door het toenemende toerisme wel meer overlast kan ontstaan. Dit doen ze door afval in de natuur te creëren en door voor gevaarlijke situaties te zorgen in het verkeer. In het cluster Oud-Veenhuizen hebben mensen gemiddeld het meest overlast. Geconcludeerd kan worden dat over het algemeen de respondenten positief over de recreatie en toerisme zijn in het dorp, zolang Veenhuizen maar geen tweede Giethoorn of Orvelte word. Hier moet dus een balans in gevonden worden.

10. Huisvesting Veenhuizen

Huisvesting is een belangrijk onderdeel van de beleving van bewoners in Veenhuizen. Huisvesting is een veranderend onderwerp in Veenhuizen geweest omdat er historisch gezien alleen gewoond kon worden als je een baan had in Veenhuizen. Sinds de jaren '80 is het dorp opengesteld en daarbij zijn vele woningen verkocht. De onderwerpen die behandeld worden zijn onderstaand beschreven. Dit zijn de vragen die zijn gesteld bij de interviews in Veenhuizen. De resultaten van deze vragen zijn geanalyseerd en onderstaand uitgewerkt.

- Wat vindt u van het huidige woningaanbod in Veenhuizen?
- Wat vindt u van het huidige woningaanbod voor ouderen en jongeren? Waar is nu behoefte aan wat betreft het woningaanbod in Veenhuizen?
- Zou u in de toekomst willen blijven wonen in Veenhuizen?
- Denkt u dat dit mogelijk is later? Waar is behoefte aan om hier te kunnen blijven wonen?
- Wat voor veranderingen zou u nog willen zien op het gebied van huisvesting?

10.1 Blijven wonen in Veenhuizen

10.1.1 Jonge respondenten

De jongere respondenten geven een gemixt beeld over het blijven wonen in Veenhuizen. Er zijn vier respondenten in de categorie 18-25. 50% daarvan geeft aan dat ze niks missen, de rust prettig vinden en zich thuis voelen. 25% gaf aan meer voorzieningen in de leefomgeving te willen en zou niet in Veenhuizen blijven wonen. De laatste persoon heeft geen uitspraak gedaan over het blijven wonen in Veenhuizen.

10.1.2 Middelbare leeftijd respondenten (26-55)

Van de groep met een middelbare leeftijd (25-60) die bestaat uit 28 respondenten, is de mening vrij eensgezind over het blijven wonen in Veenhuizen. Vrijwel alle respondenten zijn positief over het wonen in Veenhuizen. 64% van de respondenten geeft aan te willen blijven wonen in Veenhuizen. Redenen die respondenten daarvoor geven zijn de rust, het mooie ruime wonen en de sfeer. De respondenten die in Veenhuizen willen blijven wonen geven aan dat ze de voorzieningen voor nu goed vinden omdat ze ingesteld zijn op het reizen voor andere voorzieningen, maar geven aan dat als ze ouder of minder mobiel zijn toch naar een plaats willen verhuizen waar de voorzieningen dichterbij de buurt zijn. De respondenten die aangeven dat ze niet in Veenhuizen willen blijven wonen geven als reden dat de voorzieningen onvoldoende zijn of dat ze vertrekken als de kinderen uit huis zijn.

10.1.3 Oudere respondenten (55+)

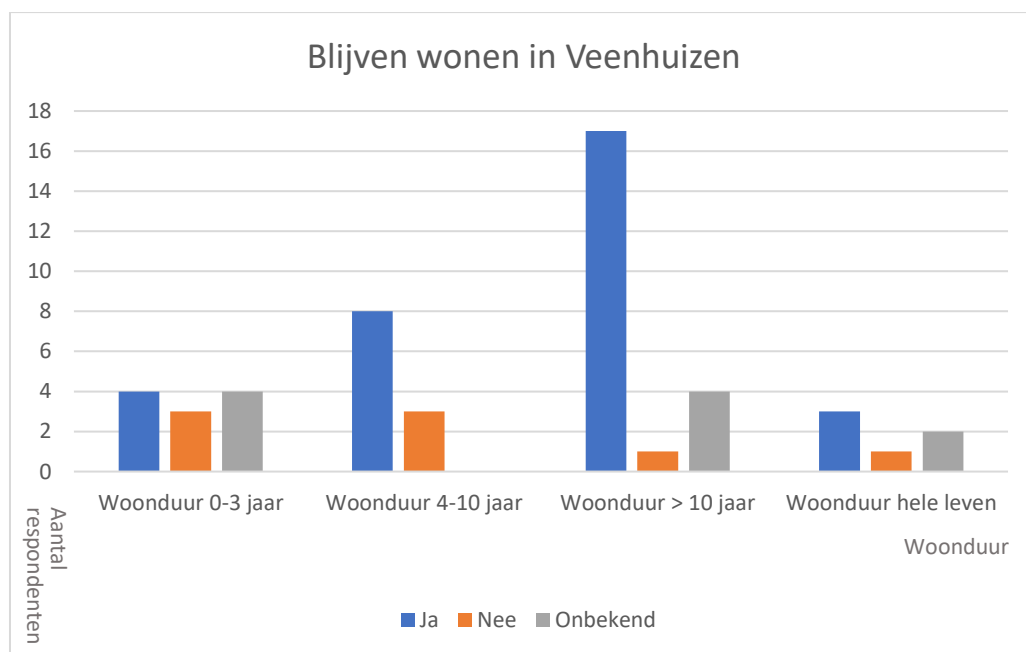
De oudere respondenten bestaan uit een groep van 22 respondenten. Iedereen behalve één respondent geeft aan te willen blijven wonen in Veenhuizen. De respondenten geven aan dat ze, zolang de voorzieningen nog kunnen gebruiken, het huis en de tuin nog kunnen onderhouden en mobiel zijn, willen blijven. Als deze dingen niet meer mogelijk zijn zouden ze pas vertrekken uit Veenhuizen.

Als naar alle respondenten van Veenhuizen gekeken wordt dan is terug te zien in tabel 23 dat 71% van de respondenten wil blijven wonen in het dorp. Wat naar voren komt in de interviews is dat de voornaamste reden om niet te blijven wonen in Veenhuizen de voorzieningen zijn. De respondenten gaven aan dat er te weinig voorzieningen zijn, en dat ze deze in de toekomst wel nodig zullen hebben. Het overgrote gedeelte van alle clusters geeft aan te willen blijven wonen in Veenhuizen. Zolang het mogelijk blijft om in Veenhuizen te blijven wonen, geven de respondenten aan niet weg te willen. Procentueel gezien willen de respondenten die in nieuw-Veenhuizen wonen liever in Veenhuizen blijven wonen dan de respondenten die in Oud-Veenhuizen wonen.

	Blijven wonen (in %)	Niet blijven wonen (in %)
Geheel Veenhuizen	71	29
Wijk		
Oud-Veenhuizen	61	39
Nieuw-Veenhuizen	79	21
Hoofdweg Veenhuizen	69	31

Tabel 23. Blijven wonen in Veenhuizen

Naarmate de respondenten langer in Veenhuizen wonen, zijn ze meer geneigd om hier te blijven (zie figuur 33). Uit de interviews blijkt dat de respondenten die willen blijven wonen, de karakteriserende onderdelen van Veenhuizen erg waarderen zoals de natuur, ruimte en de gemeenschap. Een expliciete reden waarom respondenten die langer dan vier jaar wonen in Veenhuizen niet weg willen, wordt niet genoemd. op de karakteriserende onderdelen van Veenhuizen na. Deze reden onderscheid zich niet ten opzichte van respondenten die minder lang wonen in Veenhuizen. Een uitspraak van een respondent die minder dan 3 jaar in Veenhuizen woont is: “Ik denk dat wij gewoon op doortocht zijn, voorbijgangers. Dat we hier een paar jaar wonen en dan weer ergens anders naartoe gaan.”. De reden waarom respondenten die langer in Veenhuizen wonen, willen blijven wonen wordt niet sterk naar voren gebracht. Alleen wordt genoemd door deze groep dat het wonen in Veenhuizen erg goed is, door de ruimte, natuur en rust die het dorp biedt.

Figuur 33. Blijven wonen in Veenhuizen.

10.2 Woningaanbod en de verdeling van huur- en koopwoningen

Over het woningaanbod worden vrij overeenkomende uitspraken gedaan. Het dorp bestaat voornamelijk uit koopwoningen wat ongeveer 85% van het woonaanbod beslaat. Dit is een opmerkelijke verdeling kijkend naar het gemiddelde van Drenthe wat gemiddeld 65% koop- en 35% huurwoningen is in 2020 (CBS, 2021). Deze verdeling kan zijn ontstaan vanuit het verleden maar in de interviews wordt ook gezegd dat veel huurwoningen zijn verkocht. Respondenten deden verschillende uitspraken en zeiden het volgende: “Het aantal huurwoningen is verminderd. Er zijn heel veel huurwoningen verkocht en ook voor meer dan twee ton” en “In de Nieuwbouw heb je nog een aantal van die huurwoningen maar ik weet dat daar inmiddels ook een aantal van verkocht zijn”. De reden hiervoor is niet naar voren gekomen in de interviews. Het is lastig te zeggen of de uitspraken over het woningaanbod representatief zijn voor Veenhuizen of passen bij de huidige krapte op de woningmarkt. Respondenten noemen dat de prijzen stijgen en dat er weinig woningen aangeboden worden. De gegeven redenen daarvoor zijn de huidige woningmarkt en omdat de doorstroom beperkt of niet mogelijk is. Daardoor zitten oudere bewoners in grote woningen waar ook gezinnen in hadden kunnen wonen. Suggesties die genoemd worden is dat er meer aandacht zou moeten zijn voor jongeren- en ouderenwoningen.

10.3 Leegstaande panden

Een veel voorkomend antwoord van de respondenten van Oud-Veenhuizen over de invulling van de leegstaande panden is woningen. Zoals net is genoemd, is de doorstroom een van de redenen die ervoor zorgt dat er weinig woningen aangeboden worden. Deze doorstroom is erg belangrijk en dus willen de respondenten als invulling voor de leegstaande panden woningen. “Dus de oplossing is denk ik dat je meer ouderenbestendige woningen moet bouwen om de doorstroming te verbeteren.” De respondenten van Oud-Veenhuizen geven aan dat het belangrijk is om in de leegstaande gebouwen te investeren en ze op te knappen zodat deze gebouwen weer gebruikt kunnen worden. De respondenten geven aan dat de panden onderhouden moeten worden omdat Veenhuizen vol staat met monumenten en benoemd is tot werelderfgoed. In de interviews hebben de verschillende geografische clusters uitgesproken wat hun wensen en behoeftes zijn voor de leegstaande panden in Veenhuizen. Onderstaand zijn de oude school en woningen bij Norgerhaven weergegeven (figuur 34 en figuur 35). Deze gebouwen staan veelal leeg en bewoners van Veenhuizen vinden het zonde dat deze woningen en gebouwen op dit moment vergaan. In het cluster Nieuwbouw geven de respondenten aan dat het eerst belangrijk is om de leegstaande gebouwen aan te pakken. De supermarkt staat bijvoorbeeld al een jaar leeg. De respondenten geven daarnaast ook aan dat er behoefte is aan meer woningen. De nadruk ligt hierbij op starterswoningen en ouderenwoningen. Bij de Hoofdweg gaven de respondenten geen unanieme invulling over de leegstaande panden. Er werd wederom weer gesproken over het opknappen van de panden en over de woonfunctie die de respondenten in de leegstaande gebouwen hopen te zien.

Ouderenwoningen is een onderwerp dat veel naar voren kwam als invulling van de leegstaande gebouwen. Er wordt op dit moment niks aangeboden voor ouderen en daar is over het algemeen wel behoefte aan. Naast ouderenwoningen gaven de respondenten ook aan dat starterswoningen een goede invulling zouden zijn. De respondenten gaven aan dat het voor starters op dit moment lastig is om een huis te krijgen.

Figuur 34. Oude school Veenhuizen

Figuur 35. Verpauperde woningen Veenhuizen

10.4 Ouderenhuisvesting

Bij de invulling van de leegstaande gebouwen, kwam vaak als invulling ouderenwoningen naar boven. 65% van de respondenten geeft aan dat er behoefte is aan ouderenwoningen of dat dit een goede invulling is voor de leegstaande gebouwen. De leegstaande gebouwen kunnen voor zowel over de leegstaande monumenten als voor de leegstaande school en supermarkt gaan. Wanneer wordt gesproken over de leegstaande school en supermarkt gaven de respondenten aan dat de oude school en supermarkt afgebroken mogen worden in ruil voor ouderenwoningen. Wanneer wordt gesproken over de leegstaande monumenten gaven respondenten aan dat hier ouderen in konden wonen. Er waren twee respondenten die aangaven dat ouderenhuisvesting niet nodig is in Veenhuizen. Een respondent gaf aan dat ouderen goed oud moeten kunnen worden en vroeg zich af of dat in Veenhuizen kan en of ouderenhuisvesting dan nodig is. Een andere respondent gaf aan dat je voor het wonen in Veenhuizen mobiel moet zijn “zolang je als senior hier goed mobiel bent is het prima hier wonen. Als ik niet meer mobiel ben, ga ik toch ergens anders heen.

10.5 Jongerenhuisvesting

In de interviews wordt op het gebied van huisvesting vaak gesproken over de doorstroom in Veenhuizen. Wat centraal naar voren komt is dat de doorstroom in Veenhuizen erg beperkt is. Het effect daarvan is dat ouderen vaak blijven zitten in grote huizen. Ouderen geven zelf aan dat in deze woningen ook starters of gezinnen kunnen zitten. Elke leeftijdsgroep geeft aan dat er meer gedaan moet worden voor jongeren en ouderen. In de interviews wordt ook genoemd dat de beperkte doorstroom ook invloed heeft op de leefbaarheid in het dorp omdat de verenigingen niet gesteund worden door het gebrek aan plek voor jonge gezinnen.

Deelconclusie

Concluderend kan gezegd worden dat er verschillende wensen zijn en diverse kwaliteiten benoemd worden door de respondenten op het gebied van huisvesting. De kwaliteiten die door de respondenten genoemd worden zijn het ruimtelijk en rustig wonen in een gebied met veel natuur waarbij de sfeer in het dorp goed is. De wensen die respondenten noemen zijn praktische voorzieningen in het dorp. Het overgrote deel van de respondenten wil blijven wonen in het dorp. De redenen zijn de kwaliteiten die door de bewoners genoemd zijn zoals de rust, de ruimte en de sfeer in Veenhuizen. De respondenten geven aan dat de doorstroom beperkt is doordat er een plek voor ouderen mist. Meer ouderenwoningen is een wens die vaak genoemd wordt en ruimte kan geven voor starters of gezinnen in Veenhuizen.

11. Afsluiting

In de afsluiting zijn een aantal slotvragen behandeld. Het is erg belangrijk dat de respondenten het gevoel hebben dat ze alles hebben besproken wat ze van tevoren ook wilden bespreken. Vervolgens zijn er meerdere vragen aan bod gekomen die ingaan op de kwaliteiten van- en uitdagingen voor Veenhuizen. De vragen die aan bod kwamen waren:

- Is er nog iets wat niet in het interview aan bod gekomen is, maar u toch nog wilt noemen?
- Wat vindt u de belangrijkste kwaliteiten van Veenhuizen?
- Wat zijn de belangrijkste uitdagingen voor Veenhuizen?
- Welke kansen ziet u voor de toekomst van Veenhuizen?
- Welk rapportcijfer geeft u Veenhuizen als dorp in zijn geheel?
- Hoe heeft u dit gesprek ervaren?

11.1 Kwaliteiten van Veenhuizen

Figuur 36. Woordwolk kwaliteiten Veenhuizen

Als we kijken naar de woordwolke (zie figuur 36) bij de kwaliteiten van Veenhuizen dan vallen een paar woorden op en dat zijn; wonen, natuur en genoeg. Bij het woord “wonen” hebben de respondenten het meestal over de kwaliteit van wonen in Veenhuizen. Daarmee bedoelen ze de ruimte van het perceel, de rust van de omgeving en de prettige buurt waarin ze wonen. Bij het woord “natuur” hebben de respondenten het vooral over de verscheidenheid van de natuur in de omgeving van Veenhuizen. Er zijn veel bossen en veel open stukken. De bossen zorgen voor bepaald gevoel van ontsloten zijn en de weilanden geven een ruimtelijk gevoel. Met het woord “genoeg” vertellen de respondenten dat er genoeg voorzieningen zijn in het dorp. Zij geven aan dat voor de grootte van het dorp er meer dan genoeg voorzieningen zijn. Doordat er genoeg voorzieningen zijn, is goed voor de leefbaarheid in het dorp.

11.2 Uitdagingen Veenhuizen

Kijkend naar de woordwolk (zie figuur 37) valt direct het woord “toerisme/toeristen” op. Als er gekeken wordt naar de context waarin dit geplaatst is, dan wordt er door de respondenten vooral besproken over de positieve en de negatieve invloed van het toerisme op het dorp. Bij de positieve invloed van het toerisme wordt vooral gezegd dat door de toestroom van de toeristen er voorzieningen in het dorp zijn gekomen. Deze voorzieningen hebben ervoor gezorgd dat het dorp weer tot leven is gekomen. Bij de negatieve invloed van het toerisme wordt vooral gesproken over thema’s als geluidsoverlast, kapotte bermen en de verkeersveiligheid. De uitdaging bij deze negatieve invloed is om naar deze aspecten te kijken en daar gerichte oplossingen voor te vinden.

Figuur 37. Woordwolk uitdagingen Veenhuizen

Het woord “wonen” staat ook groot weergegeven. Dat betekent dat het woord vaak wordt aangehaald. Waar de respondenten het vaak over hebben bij het woord “wonen”, is dat er in de toekomst door de gemeente veranderingen in het woningaanbod gemaakt moet worden. De respondenten praten hier dan vooral over het plaatsen van meer ouderenwoningen en starterswoningen. Dit kan volgens de respondenten resulteren in een andere dynamiek in het dorp. Er wordt ook vaak aangehaald dat de leegstaande gebouwen verbouwd kunnen worden tot zulk soort woningen. De uitdaging is dat de inrichting van de gebouwen in samenspraak kan zijn met de bewoners in de nabije omgeving.

Er zijn veel opmerkingen gemaakt over de uitdagingen voor Veenhuizen. Er zijn vaker de soortgelijke antwoorden gegeven. Tussen al deze opmerkingen waren een paar die ertussen uitsprongen en echt iets zeiden over de uitdagingen die Veenhuizen als dorp kent. Hier zijn een aantal quotes uit de gehouden interviews:

“Het achterstallig onderhoud van de leegstaande woningen is de grootste uitdaging.”

“Het authentieke karakter behouden en versterken.”

“Wat wel van belang is, is dat de balans tussen toeristen en bewoners goed in de gaten moet worden gehouden. Je woont hier ook, het woonplezier moet hier het belangrijkste zijn.”

“Ik denk dat er nog wel wat meer recreatie kan zijn voor de jongeren.”

11.3 Cijfer Veenhuizen

Cijfer	Totaal
1 t/m 5	0
6	1
7	6
8	21
9	11
10	2
Totaal	41

Tabel 24. Cijfer voor Veenhuizen

Wat opvalt aan de becijfering van Veenhuizen is dat de respondenten hoge scores geven (zie tabel 24). De respondenten noemden dat het dorp niet perfect is, maar dat is geen enkel dorp. Verder gaven ze aan dat het voor een dorp van deze grootte en inwonersaantal meer dan genoeg te bieden heeft. Daarnaast valt op dat Veenhuizen één keer met een 6 beoordeeld is. Bij het geven van dit cijfer werd geen uitleg gegeven. Andere kritiekpunten die werden gegeven zijn het ontbreken van voorzieningen voor jongeren. Wat ook meerdere malen werd aangehaald, is dat er een tekortkoming is aan voorzieningen voor eenzame ouderen. Voor dit probleem wordt ook aangegeven dat er oplossingen in ontwikkeling zijn, zoals “Bij de Buren”.

Concluderend mag worden gezegd dat de meeste respondenten Veenhuizen als een prettig dorp ervaren. De kwaliteit van leven en de leefbaarheid zijn zeer goed in het dorp en dat maakt het prettig om er te wonen. Het gemiddelde cijfer van het dorp is een 8,2. Dit gemiddelde is tot stand gekomen vanuit de resultaten van tabel 24. Dit cijfer geeft niet een heel goed beeld van het gehele onderzoek aangezien maar 41 van de 55 respondenten een antwoord op deze vraag hebben gegeven.

12. Discussie

Op basis van dit dorpsbelevingsonderzoek zijn er verschillende discussiepunten die bediscussieerd kunnen worden. In de discussie wordt er ingegaan op de toegepaste onderzoeksmethodes als de resultaten van dit onderzoek. Tijdens dit dorpsbelevingsonderzoek in Veenhuizen hebben een aantal factoren een rol gespeeld in het onderzoeksproces. Deze factoren hebben ervoor gezorgd dat het onderzoek minder representatief is geworden dan het had kunnen zijn.

Eén van de factoren die tijdens dit onderzoek is voorbijgekomen, was het opnemen van de interviews. Sommige audio opnames waren niet goed opgenomen. Dit kon komen door een niet opgeslagen audio, een microfoon die niet functioneerde of omdat de respondent niet wilde dat het gesprek werd opgenomen. Dit zorgde ervoor dat er interviews zijn geweest die niet terug geluisterd konden worden. Hierdoor zijn de interviews van deze respondenten afhankelijk geweest van de aantekeningen die bij dit interview zijn toegepast. Dit gebrek aan extra informatie kan het inzicht van het dorpsbelevingsonderzoek belemmeren. Hierdoor is het voor een vervolgonderzoek eventueel van belang om in plaats van met twee personen een interview af te geven dit te doen met drie. Hierdoor is er de mogelijkheid om meer detail te behouden van het interview wat een accurater beeld geeft van het dorpsbelevingsonderzoek. Daarnaast zou op twee of meer apparaten het interview opgenomen kunnen worden in plaats van één apparaat. Op deze manier is er meer zekerheid dat het interview goed wordt opgenomen en opgeslagen staat.

Ook zijn niet alle respondenten die zich hadden opgegeven geïnterviewd. De reden hiervoor was bijvoorbeeld miscommunicatie of ziekte. Er zijn in totaal 55 interviews gedaan, maar dit hadden er 62 kunnen zijn. Als deze interviews wel plaats hadden kunnen vinden, waren de resultaten representatiever geweest. Voor een vervolgonderzoek is het dus van belang om eerder te beginnen met het aansporen voor het participeren van een dorpsbelevingsonderzoek. Naast dat dit ervoor kan zorgen dat er een representatiever beeld komt te staan, zorgt dit ook voor een minder hard effect op de resultaten als er een paar respondenten afvallen. Ook is het een optie voor een vervolgonderzoek om naar mensen in de buurt een online enquête te sturen over het dorpsbelevingsonderzoek. Sommige bewoners hebben eenmaal niet de tijd of vinden het in de coronaperiode niet fijn om studenten te ontvangen. Deze extra enquête kan zorgen voor een groter draagvlak, omdat de respondenten die niet geïnterviewd willen worden wel hun mening kunnen uiten. Dit zorgt dan ook voor een accurater eindresultaat.

Als er wordt gekeken naar de leeftijd van de respondenten, zie je dat er weinig jongeren zijn geïnterviewd. Door het gebrek aan jongeren is er weinig kennis over hoe deze groep denkt over Veenhuizen. Hierdoor is het inzicht over Veenhuizen voor de jongeren onvolledig. Er kan geen uitspraak worden gemaakt over de behoeftes van deze leeftijdscategorie.

Alle interviews moesten uitgeschreven en daarna nog gecodeerd worden. Tijdens het uitwerken van de resultaten werd als snel gezien dat er niet overal even goed gecodeerd was door alle studenten. Doordat de interviews niet optimaal gecodeerd zijn, is er informatie verloren gegaan of niet gebruikt. Het gevolg hiervan is dat er minder resultaten ter beschikking zijn tijdens de analyse van de thema's en de resultaten minder representatief zijn dan dat ze hadden kunnen zijn.

13. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om in kaart te brengen hoe bewoners van verschillende doelgroepen in Veenhuizen het dorp beleven. Hierbij zijn er analyses op zeven thema's gemaakt:

- Naoberschap
- Voorzieningen
- Verkeer
- Openbare ruimte
- Erfgoed
- Toerisme
- Huisvesting

Bij het thema naoberschap kwam naar boven dat de sociale cohesie vrij sterk is. Dit komt vooral doordat de respondenten erg positief waren hierover. Bij de sociale samenhang kwam naar voren dat de respondenten voor elkaar klaar staan als er wat is, maar voor de rest hun eigen dingen doen. Dit is vooral met betrekking tot de burens van de bewoners. Doordat dit op deze manier wordt ervaren, vinden 34 respondenten dat het dorp erg veilig is. Negen respondenten hebben nog wat op te merken over de veiligheid. Hierbij kwam er naar boven dat het verkeer op de Hoofdweg kan leiden tot onveiligheid.

Over de voorzieningen kwamen veel positieve reacties. In totaal waren er 34 positieve opmerkingen en achttien negatieve opmerkingen. De respondenten waren het meest negatief over de winkels. Dit komt doordat er geen supermarkt is en hier nog wel behoefte voor is, vooral onder de ouderen. Een winkel wordt gezien als een belangrijke ontmoetingsplek. Daarnaast is er behoefte aan een plek waar de jeugd bij elkaar kan komen zoals een jeugdsoos, er zijn namelijk te weinig verenigingen en ontmoetingsplekken om de jeugd te vermaken. Voor kinderen die naar de basisschool gaan geldt dit niet, de school is al een ontmoetingsplek voor hen die bij de jeugd mist.

Het belangrijkste punt over het verkeer is de rijsnelheid, er wordt te hard gereden op de Hoofdweg, Kerklaan, Meidoornlaan en Hospitaallaan. Dit levert ook gevaar voor fietsers en wandelaars. Voor de harde snelheid op de Hoofdweg hebben respondenten oplossingen aangedragen zoals drempels, inhaalverbod, bakplanten en snelheidsvermindering. In Veenhuizen is bereikbaarheid een belangrijk punt, je bent erg afhankelijk van een auto. Niet elke bewoner heeft beschikking hierover, maar er is wel openbaar vervoer, ook al is 80% hierover ontevreden. Respondenten zijn vooral ontevreden over de frequentie van bussen.

Bij de openbare ruimte zijn vooral positieve reacties voorbijgekomen over de algemene openbare ruimte. Ook zijn 36 opmerkingen van de 42 opmerkingen positief gestemd over de fiets- en wandelpaden. Als we het over het onderhoud van de gemeente hebben, zijn er 30 van de 50 reacties negatief. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente zelfs te veel onnodig onderhoud pleegt zoals het extreem kort maaien van plantsoentjes, vooral in de buurt van het Gevangenismuseum. Deze negatieve reacties kwamen dan ook vooral uit Oud-Veenhuizen. Wat in de openbare ruimte graag wordt terug gezien zijn toestellen voor jong en oud met speel- en sportmogelijkheden.

Bij het thema erfgoed is naar voren gekomen dat 53 van de 118 opmerkingen een positieve opmerking heeft achtergelaten over het feit dat Veenhuizen een werelderfgoed stempel heeft. Ook wordt er veel verwacht van de stichting "Nieuwe Rentmeesters" die de vervallen monumenten een nieuw doeleinde gaan brengen. Opvallend is dat hierbij 26 van de 66 opmerkingen negatief zijn en maar 22 positief zijn. Veertien respondenten hebben een neutrale reactie en weten nog niet veel af van de ontwikkelingen. Vervolgens hopen de respondenten dat de panden beter onderhouden gaan worden.

Toerisme is een veelbesproken thema in Veenhuizen. Het dorp kent een jonge geschiedenis en hier is nog heel veel van te zien. Meer dan 80% is ook erg positief over toerisme in het dorp. Daarbij moet er wel een dynamiek blijven van rust en recreëren in het dorp. Ook is 92% van de respondenten positief over de huidige evenementen. Daarentegen zijn er twee respondenten die nog aanvullende maatregelen hadden gewild bij deze evenementen, waaronder het aantal parkeerplekken. Wat betreft overlast zijn er veel opmerkingen negatief, namelijk 32 negatieve opmerkingen. Daartegenover staan veertien positieve opmerkingen.

Bij het thema huisvesting is er gevraagd aan de respondenten of ze willen blijven wonen in Veenhuizen. Als er wordt gekeken naar het hele dorp, zou 71% willen blijven wonen in Veenhuizen. Over het woningaanbod is veel te zeggen, er is namelijk weinig woningaanbod in het dorp, maar er staat wel veel leeg. Volgens de respondenten zouden dat voornamelijk ouderenwoningen moeten worden. Daarnaast wordt door 23% gepleit voor het opknappen van deze panden. Van de respondenten zegt 15% dat de leegstaande panden beschikbaar moeten worden tot starterswoningen.

Het gemiddelde cijfer wat de respondenten aan het dorp gaven was een 8,2. De kwaliteiten van Veenhuizen die de respondenten hebben benoemd zijn het wonen in Veenhuizen, de natuur en genoeg voorzieningen. De negatieve invloeden van toerisme op het dorp en het creëren van veranderingen in het woningaanbod zijn uitdagingen voor Veenhuizen.

Er zijn goede dingen aanwezig in het dorp, maar er zijn ook onderwerpen waar meer aandacht aan geschonken mag worden. Hiervoor hebben de respondenten verbeterpunten aangedragen. Dit dorpsbelevingsonderzoek geeft deze genoemde punten aan en zorgt voor een diepere kijk in de meningen van de respondenten. Er wordt daarom gehoopt dat het dorpsbelevingsonderzoek wordt meegenomen bij het opstellen van de dorpsvisie.

14. Bibliografie

- Bestemming buitenlucht. (2021, December). *Veenhuizen: 5 wandelingen*. Opgehaald van [bestemmingbuitenlucht.nl](https://www.bestemmingbuitenlucht.nl/veenhuizen-5-wandelingen-paaltjes-routes/#Veenhuizen_een_stap_de_geschiedenis_in): https://www.bestemmingbuitenlucht.nl/veenhuizen-5-wandelingen-paaltjes-routes/#Veenhuizen_een_stap_de_geschiedenis_in
- CBS. (2021). *Informatie buurt Veenhuizen*. Opgehaald van Allecijfers.nl: <https://allecijfers.nl/buurt/veenhuizen-noordenveld/#:~:text=Aantal%20verblijfsobjecten%20per%20gebruiksdoel%20voor,voorkomende%20gebruiksdoelen%20voor%20buurt%20Veenhuizen.&text=de%20BAG%20definitie%20gina.-,349%20woningen%20%26%20532%20adressen%3A,helpt%20>
- CBS. (2021, December 13). *Regionale kerncijfers Nederland*. Opgehaald van Opendata CBS : <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70072ned/table?dl=41DA7>
- Het gevangenis museum. (n.b.). *Zien en doen in en om het gevangenis museum*. Opgehaald van [gevangenis-museum.nl](https://www.gevangenis-museum.nl/zien-en-doen/in-en-om-het-museum/veenhuizen/): <https://www.gevangenis-museum.nl/zien-en-doen/in-en-om-het-museum/veenhuizen/>
- Nieuwe Rentmeesters. (n.b.). *Hoofdpijnen beleid*. Opgehaald van [nieuwerentmeesters.nl](https://nieuwerentmeester.nl/hoofdpijnen-beleid): <https://nieuwerentmeester.nl/hoofdpijnen-beleid>

15. Bijlagen

Bijlage I Dorpsbeschrijving Veenhuizen

Fysieke situatie

Veenhuizen is een dorp dat een aantal decennia terug open is gesteld voor de rest van Nederland. Vroeger was het een dorp waar alleen werknemers van Justitie woonden met hun de gezinnen en medewerkers die nodig waren in het dorp zoals docenten en winkelmedewerkers. De grootte van het huis voor de medewerkers van Justitie werd bepaald door welke rang je had binnen Justitie. Er waren er in totaal zeven verschillende huizen. Hierdoor is er veel verschil te zien in soorten huizen. Dit geldt alleen voor het gedeelte Oud-Veenhuizen. Aan de Hoofdweg liggen de meeste huizen van de hogere rangen. Hier zijn grote, oude, maar ook hoge huizen te zien. Een voorbeeld van zo'n huis is te zien in figuur 38.

De Nieuwbouw is er gekomen toen het dorp is opengesteld voor anderen om er te wonen. Dit betekende dat je niet meer hoefde te werken bij Justitie om te kunnen wonen in Veenhuizen. Deze huizen zijn gebouwd in het jaar 1981. Dit zijn modernere huizen die je overal in Nederland wel tegen zou kunnen komen. De Nieuwbouw ligt achter de Hoofdweg bij het Verenigingsgebouw.

Figuur 38. Huis van hogere rang (het Directiehotel) aan de Hoofdweg

Veenhuizen was in de 14^e eeuw een veenontginningsdorp. Veenhuizen was toen nog klein en niet heel bekend. Dit veranderde in 1823. Toen zijn er een drietal gestichten gebouwd. Op dat moment kwam Veenhuizen op de kaart te staan. Deze gestichten waren in eerste instantie alleen voor wezen bestemd. Voor een totaal of 1200 per gebouw. Deze waren bedoeld om de armoede, die toen plaatsvond, te bestrijden. Later in 1859 zijn de gestichten overgenomen door de Staat. Dit heeft ervoor gezorgd dat Veenhuizen werd overgenomen door Justitie (Bestemming buitenlucht, 2021).

Verder is Veenhuizen op een strakke wijze ingericht. Iets wat je niet op veel andere plekken in Nederland zal zien. Veenhuizen bestaat uit een heleboel rechthoeken. Rechte lange wegen met weilanden ertussen in. Aan de lange stukken weg lag voornamelijk Oud-Veenhuizen. Oud-Veenhuizen was verspreid over het hele dorp terwijl de Nieuwbouw allemaal dicht op elkaar zat vergeleken met de rest van Veenhuizen.

Momenteel zijn er meer dan 100 monumenten aanwezig in Veenhuizen die nu de titel UNESCO werelderfgoed hebben gekregen. Dit is een teken van hoop voor de staat van de huidige monumenten. In het verleden wilde het wel gebeuren dat er te lang niks gedaan werd gedaan aan monumenten en ze daardoor in verval kwamen te staan. Op deze manier worden ze gespaard van sloop. Afgelopen jaren heeft de stichting "Nieuwe Rentmeesters" 80 verschillende monumenten in beheer gekregen. De stichting heeft twee dingen te doen: het bevorderen van samenwerking tussen de diverse actoren op het gebied van behoud en beheer van monumenten en het in het kader van voormeld doel verkrijgen, bezwaren en vervreemden van registergoederen (Nieuwe Rentmeesters, n.b.). Zij willen samen met de bewoners kijken wat een goede bestemming is voor deze objecten of karakteristieke panden.

De historie van de sociaal-demografische kenmerken

Veenhuizen heeft een hele bijzondere geschiedenis. Deze geschiedenis heeft ook veel met sociaal-demografische kenmerken te maken. Johannes van den Bosch heeft een grote rol gespeeld in de geschiedenis van Veenhuizen. Zo heeft Johannes van den Bosch de Maatschappij van Weldadigheid in 1818 opgericht. De Maatschappij van Weldadigheid waren zeven koloniën waaronder Veenhuizen. De Maatschappij van Weldadigheid was een organisatie die armoedige gezinnen wilden helpen om een eigen bestaan op te bouwen als boer. De arme mensen werden aanvankelijk naar Veenhuizen toe gestuurd. Later werden naast armen ook bedelaars, wezen, weduwen en vondelingen naar Veenhuizen gestuurd. In 1823 werd Veenhuizen een dwangkolonie. Er ontstonden drie gestichten. Deze vormden een plek voor landlopers, weduwen, wezen, maar ook voor inwoners die gestraft werden omdat ze iets misdadigs hadden gedaan. Ook was er weinig vrijheid en moest je een geloof kiezen. In 1859 was het einde van de Maatschappij van Weldadigheid aangekomen. Eerst nam het ministerie van Binnenlandse Zaken Veenhuizen over en later de Justitie. Vanaf toen was Veenhuizen een gesloten gemeenschap en was Veenhuizen alleen welkom voor gedetineerden en personeel van de gevangenissen in Veenhuizen. Vanaf 1981 waren ook mensen van buitenaf welkom in Veenhuizen (Het gevangensmuseum, n.b.). Veel mensen kwamen van buitenaf in Veenhuizen wonen wat zorgde voor veel import van nieuwe bewoners. Tegenwoordig wordt Veenhuizen nog steeds een gevangensdorp genoemd, omdat er nog steeds twee gevangenissen in gebruik zijn (zie figuur 39). Veenhuizen telt nu 1265 inwoners. In Veenhuizen zijn op dit moment 349 woningen. Hiervan is 80% koopwoning en 12% huurwoning (CBS, 2021).

Figuur 39. Esserheem: gevangenis die nog in gebruik is in Veenhuizen

Bijlage II Vragenlijst

Intro

Corona

Vooraf willen we u vragen of u wenst dat wij een mondkapje dragen en wij houden natuurlijk voldoende afstand tijdens dit bezoek.

Ik ben (naam), en dit is (naam). Allereerst willen wij u bedanken voor de tijd die u voor ons vrijmaakt. Wij zijn eerstejaars studenten van de opleiding management van de leefomgeving. Onze opdracht is om een dorpsbelevingsonderzoek uit te voeren in Veenhuizen, dit is in opdracht van Stichting Bewonersbelangen Veenhuizen.

Om erachter te komen hoe de bewoners het dorp Veenhuizen beleven gaan we 65 verschillende bewoners interviewen. We zijn vorige week dinsdag in Veenhuizen geweest, aan de hand van de thema's die spelen in het dorp hebben we een interview opgesteld. Met dit interview willen we erachter komen hoe u het dorp beleeft, wat uw wensen en verbeterpunten zijn voor het dorp en waar u juist tevreden over bent. Op basis van alle interviews wordt een resultatenrapport gemaakt. De resultaten van dit dorpsbelevingsonderzoek zal als input gebruikt worden in de bewonersvisie die geschreven wordt door Bewonersbelangen Veenhuizen.

Uw antwoorden zijn vertrouwelijk en anoniem. Uw persoonlijke gegevens zullen niet verwerkt worden in het rapport dat door ons geschreven wordt. Het interview zal 45 tot 60 minuten duren. Heeft u hier ook rekening mee gehouden? Tijdens het interview zal ik de vragen stellen en (naam) zal dit gesprek opnemen, aantekeningen maken en de tijd in de gaten houden.

Heeft u bezwaar tegen het opnemen van het gesprek?

Heeft u nog vragen vooraf?

Start vragen

1. Wat is uw naam?
2. Mag ik vragen hoe oud u bent?
3. Wat doet u in het dagelijkse leven?
4. Hoelang woont u al in Veenhuizen?
5. Bent u hier geboren en getogen of later hier naartoe verhuisd?
Niet geboren en getogen -> Waar komt u vandaan?
6. Waarom bent u in Veenhuizen gaan wonen?
7. Met hoeveel mensen woont u op dit adres?
8. (Indien van toepassing): Wat is de samenstelling van uw huishouden?
9. Hoe zou u Veenhuizen omschrijven (in een paar steekwoorden)?

Naoberschap: (de relatie en het gevoel van saamhorigheid in een gemeenschap)

10. Hoe is het in Veenhuizen gesteld met het naoberschap?
11. Waaraan merkt u of de bewoners van Veenhuizen op elkaar letten en naar elkaar omkijken?
12. Hoe is het contact met de burens? Hoe ervaart u het contact met uw medebewoners?
13. Voelt u zich betrokken bij Veenhuizen?
14. Hoe ervaart u de veiligheid in Veenhuizen? Voelt u zich veilig (overdag en 's nachts?)
15. Kunnen oude en nieuwe inwoners ("import") goed met elkaar overweg?
16. Hoe ervaart u de rol van de school binnen het naoberschap in heel Veenhuizen?
17. Wat voor activiteiten worden er georganiseerd binnen de gemeenschap?

Voorzieningen:

18. Wat vindt u van de voorzieningen in Veenhuizen?
19. Aan welke voorziening zou u behoefte hebben in Veenhuizen?
20. Wat vindt u van de horecagelegenheden in Veenhuizen?
21. Hoe verkrijgt u uw levensmiddelen in Veenhuizen, zou u behoefte hebben aan een plaatselijke bakker of slager of andere voorzieningen?
22. Wat vindt u van het aantal sportvoorzieningen in Veenhuizen?
23. Bent u lid van een vereniging in of buiten Veenhuizen?
24. Maakt u gebruik van een ontmoetingsplek zoals het dorps huis of het verenigingsgebouw?

Verkeer:

25. Hoe ervaart u de bereikbaarheid van Veenhuizen?
26. Hoe ervaart u de verkeerssituatie in Veenhuizen, en de verkeerssnelheid?
27. Wat vindt u van de verkeersveiligheid in Veenhuizen? (Doorvragen: zijn er plekken in het dorp die u verkeersonveilig vindt?)
28. Wat is uw mening over het verkeer op de Hoofdweg?
29. Zijn er voldoende parkeergelegenheden in Veenhuizen?

Openbare Ruimte:

30. Hoe beleeft u de openbare ruimte in Veenhuizen?
31. Wat vindt u van het (openbaar) groen in Veenhuizen?
32. Bent u tevreden met het onderhouden van de openbare ruimte van Veenhuizen door de gemeente?
33. Hoe tevreden bent u over het aantal bankjes, prullenbakken en honden uitlaatplekken in Veenhuizen?
34. Wat vindt u van het aantal fiets- en wandelpaden in en rond Veenhuizen?
35. Wat had u nog graag willen zien in de openbare ruimte van Veenhuizen?

Erfgoed:

36. Wat vindt u ervan dat Veenhuizen de status van Unesco Werelderfgoed heeft gekregen?
37. Hoeveel waarde hecht u aan het erfgoed van Veenhuizen?
38. Wat vindt u ervan dat er 80 monumenten/ objecten zijn overgenomen door 'Stichting De nieuwe rentmeesters'?
39. Wat zou u een goede invulling/ bestemming vinden voor deze monumenten?

Recreatie en toerisme:

40. Wat betekenen volgens u de toeristisch/recreatieve voorzieningen in Veenhuizen (zoals het gevangenis museum, het Maallustcomplex, Coco Maria, etc.) voor de leefbaarheid?
41. Wat voor overige invloed heeft het toerisme op het dorp volgens u?
42. Wat vindt u van de kwaliteit van de recreatie in Veenhuizen?
43. Vindt u dat er voldoende recreatie is voor de bewoners van het dorp zelf en wat mist u qua recreatie?
44. Heeft u belang bij evenementen zoals het Pauperparadijs?
45. Waar zou u wel en waar liever niet toeristisch/recreatieve activiteiten willen zien?
46. Welke vormen van recreatie had u graag nog willen zien in het dorp?

Huisvesting:

47. Wat vindt u van het huidige woningaanbod in Veenhuizen?
48. Wat vindt u van het huidige woningaanbod voor ouderen en jongeren? Waar is nu behoefte aan wat betreft het woningaanbod in Veenhuizen?
49. Zou u in de toekomst willen blijven wonen in Veenhuizen?
50. Denkt u dat dit mogelijk is later? Waar is behoefte aan om hier te kunnen blijven wonen?
51. Wat voor veranderingen zou u nog willen zien op het gebied van huisvesting?

Slotvragen:

52. Is er nog iets wat niet in het interview aan bod gekomen is, maar u toch nog wilt noemen?
53. Wat vindt u de belangrijkste kwaliteiten van Veenhuizen?
54. Wat zijn de belangrijkste uitdagingen voor Veenhuizen?
55. Welke kansen ziet u voor de toekomst van Veenhuizen?
56. Welk rapportcijfer geeft u Veenhuizen als dorp in zijn geheel?
57. Hoe heeft u dit gesprek ervaren?

Outro

We zijn aan het einde gekomen van dit interview. Allereerst wil ik u bedanken voor de tijd die voor ons heeft gemaakt en de informatie die u met ons hebt gedeeld. Uw antwoorden zijn zeer relevant en waardevol om erachter te komen hoe Veenhuizen door bewoners wordt beleefd en wat de wensen zijn en sterke punten zijn. De bewonersvisie die geschreven wordt door Bewonersbelangen Veenhuizen zal uiteindelijk door ons gepresenteerd worden, ergens eind januari. De precieze locatie en datum zullen later bekend worden gemaakt door Bewonersbelangen Veenhuizen. U bent van harte uitgenodigd om daarbij aanwezig te zijn en neem dan vooral (als dat corona-technisch mag) ook andere bewoners mee.

Tot slot, we willen u bedanken voor uw gastvrijheid en we vonden het erg leuk dat u wilde meewerken aan dit dorpsbelevingsonderzoek en u aan ons uw beleving van Veenhuizen wou vertellen.

Dan wensen u nog een fijne dag/avond.

Bijlage III Topics en aspecten

Thema erfgoed:

- Bestemming leegstaande monumenten
- Onderhoud panden
- Rentmeester
- UNESCO
- Waardering erfgoed

Thema huisvesting:

- Blijven wonen in Veenhuizen
- Huur- en of koopwoningen
- Leegstaande gebouwen
- Ouderenwoningen
- Starterswoningen

Thema naoberschap:

- Relatie import-inwoners
- Sociale activiteiten
- Sociale betrokkenheid
- Sociale samenhang
- Sociale veiligheid

Thema openbare ruimte:

- Fiets-, mountainbike- en wandelpaden
- Gebruik openbaar groen
- Onderhoud gemeente
- Openbaar groen
- Stoep

Thema recreatie en toerisme:

- Evenementen
- Invloed recreatie op leefbaarheid
- Kwaliteit recreatie en toerisme
- Overlast recreatie & toerisme

Thema verkeer:

- Bereikbaarheid- OV
- Fietsverkeer
- Hoofdweg
- Parkeergelegenheid
- Rijsnelheid
- Verkeersuitritten Hoofdweg
- Verkeersveiligheid

Thema voorzieningen:

- Horecagelegenheden
- Ontmoetingsplekken
- School
- Sportvoorzieningen
- Verenigingen
- Winkels